Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 868 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 6 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1886 8 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1304

20 ՓԱՐԱ. (ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

[illegible]
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ. (ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան		ղրուշ	200
» » վեցամսեայ		»	100
» » եռամսեայ		»	50
Գաւառաց » տարեկան		»	
[illegible]		»	240
[illegible]		»	
[illegible]		»	120
Օտար երկիրներ տարեկան		ֆրանք	56
» վեցամսեայ		»	28

[illegible]

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Defterhen Han Constantinople

Կ. ՊՈԼԻՍ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, 1886

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԻԱ, ԿԻԼԻԿԻԱ, ՓՈՔՐ-ԱՍԻԱ

Մեր անցեալ երկուշաբթի աւուր թուով կարգ մը տեղեկութիւններ տուինք Սուրիոյ նիւթական զարգացման վրայ։ Սուրիոյ յառաջդիմութիւնը շատ մը նկատմամբ ուշադրութեան արժանի է։ Տարակոյս չկայ թէ Օսմ. Տէրութեան ասիական ստացուածոց մէջ ամենէն աւելի ապագայ ունի Սուրիա։ Սուրիոյ քաղաքներն ընդարձակուելու և բազմանալու վրայ են. երկրագործութիւնն և արհեստագործութիւնն յառաջդիմելու վրայ են. ժողովուրդն ստանալու վրայ է կրթութիւն մը, որ, գլխաւոր կեդրոններուն մէջ, կատարելապէս եւրոպական է քրիստոնեայ բնիկներուն համար։ Սուրիոյ բնիկները կորովի և յառաջդիմութեան յոյժ ընդունակ ցեղ մ'են։ Ֆէլլահները լաւ երկրագործ են, խրոխտ, կռուասէր Տրիւզին զգալապէս կը կերպարանափոխի, իւր անսպառ կորովը գործածելով հողային արդիւնաւոր աշխատութեան։ Քաղաքաբնակ արաբ ժողովուրդը բուն Արաբիոյ ժողովուրդէն շատ աւելի յառաջդիմական է, Եւրոպացւոց հետ անընդհատ յարաբերութեան շնորհիւ։ Իսկ Սուրիոյ Քրիստոնեաներն Օսմ. Տէրութեան քրիստոնեայ հպատակաց ամենէն աւելի յառաջդիմասէրներուն կարգին մէջ են։ Այս «Հալէպի, Մարոնի, Սուրիանի, Մէլքէի» ժողովուրդք սերեալ են Սուրիոյ նախկին բնիկ Ասորի և գաղթական Յոյն բնակիչներէն, որք, Երուսաղէմի մերձաւորութեան շնորհիւ, ամենէն առաջ Քրիստոնէութիւն ընդունած ժողովուրդն են։ Անոնց հետ խառնուած են նաեւ Միացորդք Խաչակրութեանց ժամանակի լատինական հոսանքէն։ Այս ասորի-յոյն-լատին տարերաց խառնուրդն եղող սերունդն այժմ կը ներկայացնէ ֆիզիքապէս բարեկազմ ու կորովի և մտապէս ուշիմ և գործօն ժողովուրդ մը, որ կը փայլի թէ՛ վաճառականութեան, թէ՛ արհեստից և թէ՛ պետական ծառայութեան մէջ։ Լիբանանու ինքնօրինութեան հաստատմամբ, եւս քան զեւս շեշտուած է Սուրիոյ բնիկ ժողովրդեան յառաջդիմութիւնը։ Ֆրանսացիք ի Սուրիա կրթական, կղերային և առեւտրական բազմաթիւ հաստատութիւններ ունին, որք բնականապէս կը ծաւալեն ֆրանսական քաղաքակրթութիւնն և ֆրանսական ազդեցութիւնը։ Թէեւ Եգիպտոսի մէջ Անգլիացւոց հաստատումը Տէրութեանց մէջ խնդիր կը յարուցանէ, բայց Ֆրանսացիք առանց աղմկի շատ աւելի քաղաքակրթութիւն և ազդեցութիւն կը մուծանեն ի Սուրիա, ուր գետինը պատրաստ է, քան Անգլիացիք յԵգիպտոս։ Անցեալներն հրատարակեցաւ Մարոնիներու հոգեւոր պետին անուամբ Իտալիոյ և Ֆրանսայի լրագրաց ուղղեալ նամակ մը, որով կը յայտարարուէր թէ Մարոնիք երախտապարտ են ֆրանսական հովանաւորութեան համար, և թէ այսուհետեւ ալ հաճութեամբ պիտի վայելեն զայդ հովանաւորութիւն։ Ճիզուիտք, Դոմինիկեանք և Ֆրանչիսկեանք, շնորհիւ ֆրանսական ազդեցութեան, իրենց գործողութեան խարիսխ ըրած են զՍուրիա, և թէպէտ կաթոլիկութիւն կը տարածեն յունադաւան Սուրիացւոց մէջ, բայց ֆրանսական լեզուն ու ֆրանսական կրթութիւն մ'ալ միասին կը ծաւալեն։ Ֆրանսացիք օսմ. երկրին մէջ հող գնելու և գործ ընելու մասին իրենց վայելած իրաւունքները լիովին ի կիր կ'առնուն ի Սուրիա, և կը թուի թէ իրենց Կառավարութենէն յաւէտապէս քաջալերեալ են յայսմ։ Ֆրանսացիք դրամ չեն խնայեր հողի լաւագոյն կտորներն ստանալու համար Տէրութեան այդ գեղեցիկ նահանգին մէջ։ Սուրիոյ լաւ ապագայ մ'ունենալու ապահովութիւնն է անշուշտ որ Ֆրանսացւոց կուտայ սոյն յօժարութիւն իրենց դրամը, խելքն և ազդեցութիւնը գործածելու Սուրիոյ մէջ։ Տէրութեան համար ալ Սուրիա ասիական նահանգաց ամենէն բարգաւաճներէն մին է։ Սուրիայէն առնուած տրոց գումարը Մալիէի հաշուոց մէջ կարեւոր տեղ մը կը բռնէ, և վսեմ. Ճէմիլ փաշա, Հալէպի կուսակալն, ի կեդրոնն ամենէն կանոնաւորութեամբ և ամենէն առատութեամբ դրամ ղրկող կուսակալներէն է։ Որովհետեւ Սուրիա ընդարձակ ծովեզր մ'ունի, քաղաքակիրթ աշխարհին հետ իւր յարաբերութիւն սահման չի կրնար ունենալ, և հետեւապէս, Սուրիոյ վաճառականութիւնն ամբաւ ամէ աճելու ընդունակութիւն ունի։ Որովհետեւ Սուրիոյ հողն յոյժ բերրի է և պտղատու, հողագործութիւնն եւս հոն անսահման յառաջդիմութիւն մը կրնայ ունենալ։ Սուրիոյ ծովեզերեայ քաղաքաց մէջ գործարաններու հաստատումն ալ կը ցուցնէ թէ ճարտարարուեստից մասին Տէրութեան ասիական նահանգաց մէջ առաջնակարգ դիրք մը պիտի բռնէ Սուրիա։

Կիլիկիա, թէեւ Սուրիոյ կից, անմասն է Սուրիոյ յառաջդիմութենէն։ Այս աննպաստ երեւոյթին պատճառները բազմադիմի են։ Կիլիկիա դրեթէ չունի ծովեզր. լեռնոտ, դժուարամատոյց և ընդհանրապէս անբերրի է։ Նոյն բնական առաւելութիւնք որոց շնորհիւ Կիլիկիոյ նախկին տարրը երկարագոյնս պահած են իրենց իշխանութիւն, արգելք են քաղաքակրթութեան ընդ փոյթ մուծման ի Կիլիկիա։ Բայց Կիլիկիա եւս պիտի կրէ ի վերջոյ Միջերկրականի բարերար ազդեցութիւնը։ Մերսինի, Տարսոնի և Ատանայի երկաթուղին նոր կեանք մը պիտի մուծանէ ի Կիլիկիա։ Քաղաքակիրթ աշխարհին հետ ուղղակի յարաբերութեան մէջ պիտի դնէ զԿիլիկիա, որոյ թաքուն գանձերը տակաւ պիտի բացուին ճարտարութեան առջեւ։ Ծովի հետ հաղորդակցութեամբ կրնան զարգանալ Կիլիկիոյ ո՛չ միայն լեռնադաշտերն, ուր երկրագործութիւնը նոր թռիչ մը կրնայ առնուլ, այլ նաեւ հովիտները, լերանց միջերն, ուր երկաթի և պղնձի ճոխ հանքեր կան։

Որպէս զի Թուրքիա կարենայ ունենալ արհեստագործութիւն մը եւրոպական իմաստով, անհրաժեշտ պէտք ունի հանքածխոյ և երկաթի։ Թուրքիոյ այլ և այլ կողմերն հանքածխոյ գոյութիւնը նշանակուած է. բայց երկրին ո՛չ մի կողմն երկաթի հանքերն այնչափ ճոխ են որչափ Կիլիկիոյ լերանց մէջ։ Հարստութեան այդ գանձերուն թողուիլը խեղճ, անուս և աղքատ հայ բանուորներու ձեռքն, որք չեն գտներ հարկաւոր օժանդակութիւն ձեռնհաս և դրամատէր մարմնոյ մը կողմէ, կը բացատրուի սա պարզ իրողութեամբ միայն թէ Կիլիկիոյ լեռները չունին հաղորդակցութեան դիւրին միջոցներ ծովեզերքին, կամ երկրին ուրիշ կողմերուն հետ։ Երբ երկաթուղիք հասնին մինչեւ ստորոտն Կիլիկեան լերանց, և երբ պողոտաներ ճեղքեն Կիլիկեան հովիտներն, ո՛չ միայն հանքերը պիտի բանուին արդիւնաւորապէս, այլ նաեւ բնիկ Կիլիկեան տարրը պիտի կրթուի, պիտի լուսաւորուի, անընդհատ յարաբերութիւն պիտի տածէ Միջերկրականի ծովեզերեայ երկրաց հետ, եւ յայնժամ... Կիլիկիոյ կաթողիկոսունք ոգի ի բռին մաքառել պիտի հարկադրին ֆրանսական թեւարկութեամբ կրթնող լատին կղերին ստնձգութեանց դէմ։ Հիմակ իսկ, սակայն, զգալի են այդ ստնձգութիւնք, թէեւ Կիլիկիա չի փայլեր տակաւին երկաթեայ գծերով կամ խճուղիներով։ Այնթապ յառաջապահ կայանն եղած է Սուրիայէն եկող լատինաշունչ հոսանքին։ Կ'ըսուի թէ Այնթապի մէջ բոլորովին ամուլ չեն մնացած հռոմէական կղերին ջանքերն։ Ըստ սովորութեան, ֆրանսական դպրոցն հոն կաթոլիկութեան ծաւալման միջոց եղած է։ Այնթապի մէջ բնիկ տարրին դիմադրութեան կամ մրցման եղանակն ընդդէմ լատին ազդեցութեան՝ քաջալերական չէ բնաւ Կիլիկիոյ բարոյական ապագային համար։ Եթէ Սուրիոյ մէջ կաթոլիկ կրօնը զօրեղապէս հաստատուած է ինչ ինչ ազդեցութեամբք, նոյն ազդեցութեանց ներմուծումն ի Կիլիկիա ո՞չ ապաքէն նմանօրինակ արդիւնք կրնայ յառաջ բերել։ Կիլիկիա անցեալին մէջ ենթակայ եղած է լատին ազդեցութեան, և քիչ մնացած է որ հռոմէադաւանութեան յարի բոլորովին։ Նոյն լատին ազդեցութեան կերպիւ իւրք վերահաստատումն ի Սուրիա՝ մտածել կուտայ թէ, եթէ Փոքուն Ասիոյ արեւելեան ծայրի բնիկներ ռուսական հոսանքին դէմ մաքառել հարկադրուած են, արեւմտեան ծայրի բնիկներն ալ լատին կամ հռոմէական ազդեցութեան դէմ բուռն պայքար մը պիտի ունենան մէկէլ։ Այս պայքար թերեւս շատ ուշադրութիւն չգրաւէ այժմ։ Բայց տարակոյս չկայ թէ հրատապ խնդիր մը պիտի լինի յաջորդ սերնդեան համար, — ա՛ն սերնդեան համար որ ուրիշ հրատապ խնդիրներ ալ պիտի ունենայ իւր առջեւ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ. Գերման լրագիրք ոմանք կը զգուշացնեն գերման դրամատէրները չափազանց վստահութիւն ունենալէ Ռուսիոյ ելմտական վարկին վրայ։ Ռուսիոյ ելմտական վիճակը կը բաղդատեն Մեծ Յեղափոխութենէն առաջ Ֆրանսայի ունեցած ելմտական դայթակղելի վիճակին։ Ռուսիոյ ընդհանուր պարտքը կը հասնի 5,600,000,000 րուպլի, և վճարած տարեկան տոկոսն 104 միլիոն րուպլէն 261 միլիոն րուպլի բարձրացած է տասն տարւոյ մէջ։ Շրջաբերութեան մէջ գտնուող թղթադրամին արժէքն է 716 միլիոն րուպլ, յորմէ 171 միլիոն րուպլն, այսինքն մէկ չորրորդէն պակասն ապահովեալ է դրամատոմով։ Տէյչէ Ցայթունկ այս իրողութեանց վրայ գերման հասարակութեան ուշադրութիւնն հրաւիրելով, կը յիշեցնէ թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը միակ անպատասխանատու անհատի մը ձեռքն է, որ ամեն վայրկեան կարող է գահավէժ որոշումներ տալ։ Ռուսիոյ վարկին վրայ այս քննադատութիւնք լոյս կը տեսնեն ռուսական նոր փոխառութեան մը զրոյցներուն առթիւ։

—**ԳԵՐՄԱՆԻԱ.** Լայփցիկի Բարձրագոյն Ատենին առջեւ դատուեցաւ խմբագիր Բրոշ, մեքենագետ մը և հարիւրապետ մը աջակցութեամբ ֆրանսական կառավարութեան հաղորդելու համար գաղտնի տեղեկագիրներ Գերմանիոյ ծովաւմբերուն և ծովաւմբակիր շոգենաւերուն, ընդծովեայ ականներուն, նաւային շարժման միջոցներուն և զրահաւորաց պատերազմիկ կարողութեան վրայ։ Դատը խստիւ դռնփակ էր, և գերման լրագիրք անկարող են շատ մանրամասնութիւն տալ։ Մեղսակից հարիւրապետը, Սարաուէ, արդէն դատապարտեալ, վկայութիւն տուաւ։ Մեքենագետ Շվարց մեռած էր դատին սկսած միջոցին։ Բրոշ ստակի համար լրտեսութիւն ըրած էր պարզապէս։ Իննը տարի բանտարկութեան և տասն տարի եւս քաղաքային իրաւունքներէ զրկման դատապարտեցաւ։

—**ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.** Լոնտոնի ռուս դեսպան Պ. Ստալ նոյմ. 26 ին ճամբայ ելաւ Բեդերսպուրկ վերադառնալու համար։ Լորտ Սալզպըրիի հետ իւր հրաժեշտի տեսակցութիւն պաղ էր, բայց երկուստեք վիրաւորիչ անհարկութիւն մը չեղաւ Լորտ Քաղաքապետի խնճոյքին մէջ արտասանեալ պատմական ճառին առթիւ։

—**ԻՏԱԼԻԱ.** Անգլիացիք բերկրութեամբ կը տեսնեն թէ, Իտալիա զինուորական և նաւային ոյժերու մասին ո՛չ միայն կատարելապէս պատրաստ է ամեն վտանգներու դէմ դնելու համար, այլ նաեւ ելեւմտից կողմէ նախանձելի վիճակ մ'ունի, որ ամեն մեծ Տէրութեան տրուած առաւելութիւն մը չէ։ Ելմտական նախարար Պ. Մայլիանի ծանոյց երեսփոխանաց ժողովոյն թէ տուրքերն այս տարի ենթադրեալ գումարէն 40,000,000 ֆր. աւելի տուած են։ 1886-87ի ելմտացոյցը կը ներկայացնէ 12,000,000 ֆրի հասութից աճում մը. և 1887-88ի ելմտացոյցը 14,000,000 ֆրի աճում։ Պ. Մայլիանի կ'առաջարկէ որ հասութից այս առաւելութիւն գործածուի վճարելու երկաթուղեաց համար Տէրութեան յանձն առած ծախքերն, և 25,000,000 ֆր. յատկացուի զինուորական նորանոր ծախուց՝ նախորդ տարիներու հասութից յաւելումէն։ Այսպէս, իւր ելեւմտից բարւոք մատակարարութեամբ, Իտալիա կարող կը լինի ժամանակին պահանջած զինուորական բացառիկ ծախուց դիմակալել առանց խանգարելու զիւր ելմտացոյց։ Վիճակ մ'է այս որում կրնայ նախանձիլ նոյն իսկ Ֆրանսա, որ, թէեւ Իտալականէն շատ հարուստ ժողովուրդ մ'ունի և աւելի մեծ ելմտացոյց, բայց դժուարութիւն կը քաշէ հոգալու Ֆրանսայի փափուկ դիրքը պահանջած զինուորական և նաւային արտասովոր ծախքերը։

—**ՌՈՒՄԱՆԻԱ.** Պիզմարք Իշխանին թերթը, Նորտ. Տէյչէ Ցայթ., խնդութեամբ կը խօսի Հոհէնցոլլերնեան միապետական գերդաստանին Ռումանիոյ մէջ ամրապնդման առթիւ, որ Կարոլ Թագաւորին, ժողովրդեան և բանակին միջեւ կեցող համակրալից յարաբերութեամբք կ'երեւի։ Կարոլ Թագաւորին եղբօր և եղբօրորդւոյն ռումէն բանակին մէջ պաշտօն ընդունելը գերման թերթը կը նկատէ նոր ապացոյց մը թէ Հոհէնցոլլերնեան գերդաստանն անքակտելի կերպիւ կապուած է Ռումանիոյ ճակատագրոյն հետ։

—**ՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿ.** Զարին հրամանաւ, անմիջապէս պիտի կազմուին կամաւորաց խմբեր, հեծելազօր, [illegible] եւ հետեւակ, դժուար դիրքերու մէջ [illegible] կատարելու յանձնառու զինուորներէ և սպաներէ։ Այս զինուորք խաղաղութեան ժամանակ [illegible] տեղեր [illegible], և պատերազմի մէջ [illegible] պիտի [illegible]։ Իւրաքանչիւր [illegible], կամ [illegible], կամ [illegible] պիտի ընտրեն ամենէն զօրեղ, ուժեղ, փորձ և ամենէն ուշիմ մարդիկ։

—**«ՊԱՈՒԼՏԱՐԻԿ».** Գերման լեզուն նոր և սքանչելի ածական մ'ունեցաւ, «Պաուլտարիկ» որ կը նշանակէ ընթացք մը յանդուգն կամ լիրբ, կամ երկուքը միասին։ Ի Սաքսոնիա [illegible] քաղաքն հնարեց այս նոր և [illegible] ածական։ Վերջերս գումարուած ժողովոյ մը մէջ, Նախագահը քննադատ երեսփոխան մը գործած լինելով, այլ և այլ կողմերէ բողոքանշաններ լսուեցան, յորոց մին, [illegible], «Այդ ի՜նչ Պաուլտարիկ վարմունք է»։ Նախագահը Պոլիցիոյ [illegible] դատարանին [illegible] համարելով, [illegible]։ Դատարանը պիտի վճռէ թէ նոր ածականին կիրառութիւնը «վիրաւորական» կրնա՞յ համարուիլ։

—**ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔ.** Սէն-Ճէյմս Կազէթ կ'իմանայ դեկտ. 1 թուով թէ Ֆրանսա որոշած է Տէրութեանց ներկայացնել Սուէզի ջրանցքին խնդիրն, և պահանջել Դիւանագիտական ժողով մը գումարումն այս խնդրոյ լուծման համար։ Նոյն թուով Հավաս կը հեռագրէ Լոնտոնէն թէ ֆրանսացի դեսպան Պ. Վատինկթըն Լորտ Իտտսլէյէ խնդրած է վերջնական պատասխան մը Սուէզի ջրանցքին խնդրոյն վրայ։ Պ. տը Ֆրէսինէ, Արեւելեան խնդրոյ վրայ իւր ճառին մէջ զոր յիշեցինք մեր ուրբաթ և շաբաթ աւուր թիւերով, ակնարկելով Սուէզի խնդիրն, ըսած էր. «Կարծեմ թէ Սուէզի ջրանցքին խնդիրն ալ, Եգիպտոսի խնդրոյն պէս, կը մօտենայ լուծման մը, որոյ ճիշդ պայմանաժամն որոշել անհնար է դեռ, բայց չպիտի յամենայ։ Մեք աւելի դիւրաւ պիտի յաջողինք լուծում մը տալ այս խնդրոյ, բռնելով հաստատ ընթացք մը, ինչպէս իրաւունք ունինք բռնելու այսպիսի խնդրոց մէջ. միեւնոյն պահուն չխորտակելով այն յարգանաց զոր պարտինք ցուցնել մեզ դրացի Տէրութեան (Անգլիոյ), որուն հետ երկար ժամանակէ հետէ բարեկամական յարաբերութիւններ տածած ենք, և որոյ և մեր միջեւ կայ այս խնդիր միայն, որ թէպէտ կարեւոր, բայց ի մօտոյ պիտի կարգադրուի։»

—**ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ.** Այս օրերս մեռաւ Պ. Չարլզ Ատամս, ամերիկեան դեսպան ի Լոնտոն Հարաւայնոց և Հիւսիսայնոց Պատերազմին ատեն։ Տէյլի Նիւզ, իւր նոյմ. 23 թուոյն մէջ խօսելով այդ Պատերազմի վրայ, կը յիշեցնէ թէ Անգլիոյ բարձր և միջին բարեկեցիկ դասերն այն ատեն Հարաւայնոց կամ Գերութեան կուսակցաց կողմն էին։

«Անհնար է որ Անգլիացի մը ամօթահար չմնայ [illegible] այն ժամանակի անգլիական զգացումներն։ Երկու ճամբաներ բաց էին մեր առջեւ, և հրաշք մ'է որ Անգլիա բոլորովին չզգածուեցաւ ի կործանման ճամբուն մէջ։ Կորցած էին անգլ. հանրային կարծիքը վարող և քաղաքական մեծագոյն իշխանութիւն ի գործ դնող ազդեցիկ դասերն։ Այն ժամանակի Լոնտոնեան մեծ լրագրաց մէջ միայն Տէյլի Նիւզն էր որ Հիւսիսայնոց դատը կը պաշտպանէր և Գերութեան կուսակից Հարաւայնոց դատը կը հարուածէր։ Մեր միւս մեծ օրաթերթք Հարաւի կողմը կը բռնէին, և Հիւսիսի դատին [illegible] գուշակելէ չէին ձանձրանար։ Հիւսիսի զինուորք, որք Հիւսիսի և Արեւմտից Նահանգներուն լաւագոյն ընտանեաց զաւակներէն կը բաղկանային, Լոնտոնի այդ մեծ լրագրաց մէջ կը ներկայացուէին իբրեւ վարձկան զինուորք, որոց զօրավարներն ալ դահիճներ կը համարուէին, մինչ Գերութեան դրօշին տակ համախմբեալ խուժանը կը ներկայացուէր իբրեւ «ձէնթըլմէններ» որք ազատութեան համար կը կռուէին։ Այս անգլ. լրագիրք և այն բարձր և միջին դասեր որոց կարծիքը կը ներկայացնէին անոնք՝ քիչ մնաց որ ի պատերազմ պիտի մղէին զԱնգլիա՝ Հարաւայնոց Դաշնակցութիւնն իբրեւ օրինաւոր Պետութիւն ճանչել տալով անգլ. Կառավարութեան։ Թայմզ մանաւանդ, նոյն կատաղութեամբ որով այժմ կը հարուածէ Պ. Կլատսթոնի իռլանտական քաղաքականութիւնը, կը ջատագովէր Հարաւայնոց պահանջումները։ Պահպանողականք կը պահանջէին

—)(101)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ

Տաժանելի վերելք մ'եղաւ սրածայր լաւայից եւ չէչաքարանց վրայէն, եւ այնպիսի մթնոլորտի մը մէջէ, որ գետնի խոռոչներէն ելած ծծմբային գոլորշիներով տոգորեալ էր։ Նաւապետը ցամաք երկրի վրայ քալելու վարժութիւնն երկար ժամանակէ ի վեր կորուսած լինելուն հակառակ, ամենէն առապարոտ զարերը կը մագլէր այնպիսի ճարպկութեամբ մը, որում ես չէի կրնար հասնիլ, եւ որ քարայծի որսորդաց իսկ նախանձը կրնար շարժել։

Երկու ժամ պէտք եղաւ մեզ սարին գագաթն հասնելու համար, որ կէս մը պորփիւրէ, կէս մ'ալ բասալդաքարէ կը բաղկանար։ Անտի կը տեսնէինք լայնածաւալ ծով մը, որ իւր ատրտամային երկնից վրայ կը գծէր դէպի հիւսիս։ Սարին ստորոտը կը տեսնուէին ակնախտիղ սպիտակութեամբ դաշտեր։ Իսկ մեր գլխոյն վրայ դժգոյն կապոյտ մը, միգապերծ։ Հիւսիսի կողմն ալ, արեւուն սկաւառակն, իբրեւ հրեղէն գնտակ մը, հորիզոնին սայրով կտրուած։ Ջուրերուն ծոցէն հարիւրաւոր լոյծ ցայտեր կ'ամբառնային գեղաշուք փնջերու պէս։ Հեռուն, Նօթիլիւս, ննջեալ կիտազգւոյ մը նման պառկած ծովուն մէջ։ Իսկ մեր ետին, դէպի հարաւ եւ արեւելք, անհուն ցամաք մը, ժայռերու եւ սառերու խառնակոյտ մը, որոյ սահմանն անտեսանելի էր։

Նըմօ նաւապետ, սարին կատարն հասնելուն պէս, նորա բարձրութիւնն առաւ խնամով իւր ծանրաչափին միջոցաւ, որովհետեւ յոյժ կարեւոր էր իւր ընելիք դիտողութեանց համար։

Կէս օրին քառորդ մնացած, արեւն, որ միայն բեկբեկմամբ կը տեսնուէր ցայնժամ, ոսկեղէն սկաւառակի մը պէս երեւցաւ, եւ իւր վերջին ճառագայթները սփռեց այն ամայի երկրին եւ ծովերուն վրայ, զորս մարդիկ չէին տեսած տակաւին։

Նըմօ նաւապետ, ոսկեպակաւոր դիտակով մը, որ արեւի լուսոյն բեկբեկումը կ'ուղղէր, զննեց աստղն, որ քիչ քիչ հորիզոնին տակ կը մխրճէր, երկայն անկիւնաչափի մը հետեւելով։ Ես ալ ժամանակաչափը բռնած էի։ Սիրտս կը բաբախէր ուժգնապէս։ Եթէ արեւուն կէս սկաւառակին աներեւութացումը ժամանակաչափին միջօրէին հետ զուգադիպէր, [illegible] բեւեռն հասած էինք։

«Կէսօ՛ր, գոչեցի։

—Հարաւային բեւե՛ռ, պատասխանեց Նըմօ նաւապետ լուրջ ձայնիւ, դիտակն ինձ տալով, որ վարեւը կը ցուցնէր ճշդիւ երկու հաւասար մասերու կտրուած հորիզոնէն։

Նայեցայ վերջին ճառագայթներուն՝ որք կը լուսաւորէին զսարն, եւ ստուերք հետզհետէ նորա զարերն ի վեր կ'ելնէին։

Նոյն միջոցին, Նըմօ նաւապետ՝ ձեռքն ուսիս վրայ դնելով ըսաւ ինձ.

«Պարո՛ն Արօնաքս, 1600 ին, Վէրիթք հոլանտացին, հոսանքներէն ու մրրիկներէն քշուելով, հարաւային լայնութեան 64° աստիճանն հասաւ եւ Նիւ-Սէթլանտ կղզիները գտաւ։ 1773 յունվար 17 ին, արժանայիշատակն Քուք, երեսուն-ութերորդ միջօրէականին հետեւելով, լայնութեան 67° 30′ աստիճանն հասաւ, և 1774 յունվար 30ին, հարիւր-իններորդ միջօրէականին վրայ, լայնութեան 71° 15 աստիճանն հասաւ։ 1819 ին, Պէլլինկհաուզն ռուսիացին վաթսուն-իններորդ զուգահեռականին վրայ գտնուեցաւ, եւ 1821ին ալ վաթսուն-վեցերորդ զուգահեռականին վրայ, արեւմտեան երկայնութեան 111° աստիճանին տակ։ 1820 ին, Պրիւնսֆիլտ անգլիացին արգիլուեցաւ վաթսուն-հինգերորդ աստիճանին վրայ։ Նոյն տարին, Մորէլ ամերիկացին, որուն ըրած պատմութիւնք երկբայելի են, քառասուն-երկուերորդ միջօրէականէն վեր ելնելով ազատ ծովը գտաւ լայնութեան 70° 14′ աստիճանին վրայ։ 1825ին, Բովէլ անգլիացին, չկրցաւ վաթսուն-երկու աստիճանէն անդին անցնիլ։ Նոյն տարին, փոկերու պարզ որսորդ մը, Ուէտէլ անգլիացին, մինչեւ լայնութեան 72° 24′ աստիճանն ելաւ երեսուն-հինգերորդ միջօրէականին վրայ, եւ մինչեւ լայնութեան 74° 15′ աստիճանն ելաւ երեսուն-վեցերորդ միջօրէականին վրայ։ 1829 ին, Չէնթիքլիրի հրամանատար Ֆորթէր անգլիացին, հարաւային ցամաքը գտաւ լայնութեան 63° 26′ եւ երկայնութեան 66° 26′ աստիճաններուն տակ։ 1831 ին, Պիսքոյի անգլիացին, Էնտէրպիի ցամաքը գտաւ փետրվար 1 ին, լայնութեան 68° 50′ աստիճանին տակ, 1832 փետրվար 5 ին Ատէլայիտի երկիրը գտաւ լայնութեան 67° աստիճանին տակ, եւ փետր. 21 ին ալ Կրահամի երկիրը լայնութեան 64° 45′ աստիճանին տակ։ 1838 ին, Տիւմոն-տ'Իւրվիլ ֆրանսացին, արգիլուելով սառնակոյտէն լայնութեան 62° 57′ աստիճանին տակ, Լուի-Ֆիլիփի ցամաքը գտաւ։ Երկու տարի ետքն ալ, երկրորդ արշաւանք մ'ընելով դէպի հարաւ, Ատէլիի ցամաքը գտաւ յունվար 21ին, լայնութեան 66° 30 աստիճանին տակ, և ութ օր ետքն ալ Քլարիի ցամաքը գտաւ 64° 40′ աստիճանին տակ։ 1838 ին Ուիլքս անգլիացին յառաջ խաղաց մինչեւ վաթսուն-իններորդ զուգահեռականն, հարիւրերորդ միջօրէականին վրայ։ 1839ին, Պալէնի անգլիացին Սապրինայի ցամաքը գտաւ բեւեռային շրջանակին ծայրը։ Վերջապէս 1842 ին, Ճէյմս Ռօս անգլիացին, Էրէպըս եւ Թէրրոր մարտանաւերով յունվար 12ին Վիքթորիայի ցամաքը գտաւ լայնութեան 76° 56′ եւ արեւելեան երկայնութեան 171° 7′ աստիճաններուն տակ։ Նոյն ամսոյ 23ին, եօթանասուն-չորսերորդ զուգահեռականին հասաւ, որ մինչեւ ցայնժամ գտնուած ամենէն բարձր կէտն էր։ 27 ին 76° 8′, 27ին 77° 32′, փետրվար 2 ին 78° 4′, և 1842 ին վերադարձաւ 71° աստիճանը, զոր չկրցաւ անցնիլ։ Արդ, ես, Նըմօ նաւապետ, այսօր, 1868 մարտ 21, հարաւային բեւեռն հասայ իննսուներորդ աստիճանին վրայ, եւ կը գրաւեմ երկրագնտին այս մասն, որ ցարդ ծանուցեալ երկիրներուն մէկ վեցերորդէն չափ մեծ է։

—Որո՞ անուամբ։

—Իմ անուամբ, պարո՛ն։»

Եւ զայս ըսելով՝ Նըմօ նաւապետ սեւ դրօշակ մը պարզեց՝ վրան ոսկեթել Ն. մը։ Յետոյ արեւուն դառնալով, որոյ վերջին ճառագայթք կը լզէին ծովուն հորիզոնը.

«Գնա բարեա՛ւ, արե՛ւ, գոչեց։ Աներեւութացի՛ր, ո՛վ լուսաճաճանչ։ Պառկէ՛ այս ազատ ծովուն տակ, եւ թող որ վեցամսեայ գիշեր մ'իւր ստուերները ծաւալէ իմ նոր սեփականութեան վրայ։»

* * *

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

ԱՐԿԱԾ ԿԱՄ ՄԻՋԱԴԷՊ

Հետեւեալ օրը, մարտ 22, առաւօտեան ժամ 6 ին, չուի պատրաստութիւնք սկսան։ Ցուրտը սաստիկ էր։ Աստեղք հիանալի պայծառութեամբ կը շողշողէին։ Գագաթնակէտին վրայ կը փայլէր սքանչելի հարաւային խաչն, որ հակոտնեայ երկիրներու բեւեռային աստղն է։

Ջերմաչափը տասներկու աստիճան կը նշանակէր զրոյէն վար. և երբոր հովը կը զօրանար, կծու խայթուածներ կը պատճառէր։ Սառնահատուածք կը բազմանային ազատ ջուրին վրայ։ Ծովն ամեն կողմէ սառելու վրայ էր։ Բազմաթիւ սեւորակ տախտակներ, ծովուն մակերեւութին վրայ պարզուելով, դեռատի սառոյցին կազմութիւնը կը ծանուցանէին։ Հարաւային բեւեռական ծովն, ձմեռուան վեց ամսոց մէջ սառելով, բացարձակապէս անմատոյց էր։ Ի՞նչ կը լինէին յայնժամ կէտերք։ Անշուշտ սառնակոյտերուն տակէն անցնելով աւելի դիւրամատոյց ծովեր փնտռելու կ'երթային։ Իսկ փոկերն ու ձիաձկներն, ամենացուրտ կլիմայից տակ ապրելու վարժ, չէին մեկներ այդ սառուցեալ ծովերէն։ Այս կենդանիք ծակեր կը փորէին սառոյցներուն մէջ, և միշտ բաց կը թողուին զանոնք, մերթ ընդ մերթ օդ շնչելու համար։ Երբոր թռչունք՝ ցուրտէն հալածուելով դէպի հիւսիս գաղթեն, այս ծովային ստնաւորք միայն տէր կը մնան բեւեռական երկրին։

Սակայն ջրամբարք լցուած էին, և Նօթիլիւս վար կ'իջնէր յամրաբար։ Հազար ոտնաչափ խորն իջնելէ յետոյ կեցաւ։ Պտուտակը կոծեց կոհակներն, և ուղղապէս դէպի հիւսիս յառաջացաւ ժամը տասն-հինգ մղոն արագութեամբ։ Իրիկուան դէմ՝ կը սաւառնէր արդէն սառնակոյտին անհուն պատեանին տակ։

Դահլիճին փեղկերը փակուած էին խոհեմաբար, վասն զի Նօթիլիւսի իրանը կրնար ընդծովեայ յաղթ սառնահատի մը բախիլ։

(Շարունակելի)

օրուան նախարարութենէն միջամտել ի նպաստ Հարաւայնոց, և ազատական քաղաքագէտք ոմանք ա՛յնչափ մոլորած էին, որ կ՚ըսէին թէ Հարաւային Դաշնակցութիւնն ի մօտոյ կրնայ ճանչուիլ իբրև օրինաւոր նոր Պետութիւն մը (*)։ Բայց Տեյլէ Նէ-ըի սունակաց մէջ առաջին օրէն կատարեալ վստահութիւն յայտնուեցաւ Հիւսիսայնոց յաղթանակին համար, և հռչակեցաւ սա ճշմարտութիւն թէ մարդկային ազատութեան դէմ լարուած դաւակցութեան մը անհնար էր յաջողիլ։ Մեք լիակատար գոհունակութեամբ կը յիշենք այն տագնապալից ժամանակամիջոցին մէջ մեր հետեւած ուղղութիւնն։ Արդարութեան, իրաւանց և մարդասիրութեան կողմն եղաւ

«Քիչ էր մնացած, ըսինք, որ Անգլիա բոլորովին գահավիժէր սխալ ճամբուն մէջ։ Պարագայ մը եթէ թոյլ չտուաւ որ Անգլիա ճանչէր Հարաւայնոց Դաշնակցութիւնն՝ այն ալ միջին խոնարհագոյն դասուն եւ գործաւոր դասուց բնազդն էր, որք Հիւսիսի և ազատութեան կողմը կը բռնէին Հարաւայնոց և անոնց անգլ. համակրողաց դէմ։ Լորտ Բալմըրսդոն տեսաւ որ Անգլիոյ մեծ քաղաքաց մէջ կարելի չէր բացօդեայ տեղեր միթինկ գումարել ի նպաստ Հարաւայնոց։ Ուստի, թէև Լոնտոնի տիրող դասերն հակառակ լինէին Հիւսիսայնոց, Լորտ Բալմըրսդոն քաջութիւն չունեցաւ Հարաւայնոց Դաշնակցութիւնը ճանչելու։ Ժողովրդեան բնազդն, ըստ սովորութեան, էր ուղղագոյն բնազդն, և բարձր ու միջին բարեկեցիկ դասերուն դատողութիւնն էր ծուռ, ինչպէս է նաև իռլանտական խնդրոյն մէջ։ Ժողովուրդը կրթուած էր ոչ-անկլիքան բողոքական կղերին ազատական վարդապետութեամբ։ Լորտ Պիքընսֆիլտի (յանժամ Պ. Տիզրայէլի, պետ ընդդիմադիր կուսակցութեան) համար պատուաբեր է որ Լոնտոնի դահլիճներուն հոսանքէն չէր մըտներ, և Հարաւայինները ճանչելու կողմը չէր երթար։

«Նոյն կուսակցութիւն և նոյն լրագիրք որք կ՚ուզէին պատերազմի մէջ մղել զԱնգլիա ի նպաստ պահպանման Գերութեան յԱմերիկա՝ նոյն դերը կատարած էին անցելոյն մէջ ալ։ Անոնք չէի՞ն միթէ որ քանի մը տարի առաջ ալ իրենց անկախութեան համար զէնք առնող Մաճառաց ջախջախումը կը պահանջէին։ Ի՛նչ Քօշութ, մեծաւ Հայրենասիրաց պարագլուխն, Անկախութեան պատերազմին դիւցազնն, անգլ. նոյն կուսակցութեան և նոյն լրագրաց կողմէ ո՛րչափ հարուածեցաւ երբ ի Լոնտոն ապաստանեցաւ։ Ո՛րչափ հարուածեցաւ նաև Պ. Աբրահամ Լինքըլն։ Նոյն կուսակցութիւն և նոյն լրագիրք նոյն ընթացքը չէ՞ն բռնած նաև Իտալիոյ Հայրենասիրաց դէմ Աւստրիոյ ճանկերէն ազատելու համար Վենետիկ և Լոմպարտիոյ ճիգերն և աւել ատելի բռնաւորներէ զերծանելու համար իտալական ուրիշ ժողովրդոց ջանքերն ո՞չ ապաքէն Անգլիոյ մէջ նոյն հակակրանքն, նոյն հակառակութիւնն յառաջ բերին, ինչ որ բերած էր Հիւսիսի դատն վասն բարձման Գերութեան։ Թէ՛ Հունգարիոյ մասին, թէ՛ Ամերիկայի մասին և թէ՛ Իտալիոյ մասին, Անգլիոյ տիրող դասուց զգացմունք ծուռ էին և պարզ ժողովրդեան զգացմունք ուղիղ էին։ Այդպէս էր անցելոյն մէջ. այդպէս է այժմ, և այդպէս պիտի լինի նաև ապագային մէջ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԿԻԶՈՒՄՆ ԱՐՍԼԱՆՊԷԿ ԳԻՒՂԻ

Նիկոմիդիայէն խմբագրութեանս ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ այս շաբաթ առաւօտ ցաւալի հրդեհ մը ծագելով յԱրսլանպէկ, որ քաղաքէն 2½ ժամ հեռաւորութեամբ հայաբնակ գիւղ մ՚է 500 տունէ բաղկացեալ, գրեթէ ամբողջ գիւղն հրոյ ճարակ եղեր է։ Նիկոմիդիայէն պաշտօնական անձինք և ոստիկանք օգնութեան գնացեր են։ Հեռագիրը գրուած պահուն հրդեհը կը շարունակուի եղեր։

Մանրամասնութիւնները թղթատարով պիտի ստանանք։

Քանի մ՚օր առաջ Թուրք կին մը Սկիհի ծանրագին ծածկոց մը կը վաճառէր Պոլսոյ չուկային մէջ։ Հայ ոսկերիչք տեսնելով զայս, իմաց կուտան Պատրիարքարանի որ ծածկոցը կը գրաւէ և խնդիրը կը տեղեկագրէ ընդհ. դատախազին։ Թուրք կինը կոչուելով կը հարցաքննուի և կը պատասխանէ թէ ծածկոցն իւր ամուսնոյն կը վերաբերի և թէ ո և է տեղէ գողցուած չէ։ Ամուսինը կը կոչուի և իւր կարգին հարցաքննուելով կը յայտարարէ թէ այդ ծածկոցն ժառանգած է իւր մօրմէն որ ի ծնէ հայ լինելով կրօնափոխ եղած էր։ Ասոր վրայ, Ընդհ. դատախազը կը հրամայէ որ այս դատը չի շարունակուի և ծածկոցն իւր տիրոջ յանձնուի։

Երիզայի Ընկերական Վարժարանի Տնօրէնութիւնը, շնորհիւ Հայոց Միաց. Ընկերութեանց, Փարիզի Հայկազնեան Ընկերութեան և Զմիւռնիոյ Հոգատար Ընկերութեան, փափագելով նոր եւ աւելի բարձր վիճակ մը տալ իւր վարժարանին, տնօրէն-ուսուցչի պաշտօնով Սեբաստիայէն յԵրիզա հրաւիրած է հեռագրով Խորթմաճեան Միհրան էֆէնտին որ կայս. Լիսէյի յաջողագոյն ընթացաւարտներէն է և կարեւոր տեղ մը կը բռնէ հայ ուսուցչաց դասուն մէջ։ Միհրան էֆէնտի նոյեմբեր 7ին մեկնած է Սեբաստիայէն և անշուշտ ցարդ ժամանած լինելով իւր նոր պաշտօնատեղին ձեռնարկած կը լինի իւր պաշտօնին։

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան կողմէ հետեւեալ [illegible] հրատարակութեան խնդրանօք.

«Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնը նուիրական պարտք կը համարի իւր ջերմ շնորհակալիքն հրապարակաւ յայտնել Վսեմաշուք Մատթէոս էֆէնտի Ունճեանի, որ բարեհաճեցաւ 2,000 դահեկան նուիրել այս ազգային գործին ի նպաստ։ Այսպիսի առատաձեռնութիւն մը ոչ զոք կը զարմացնէ, քանի որ Ունճեան անունն հոմանիշ է յառաջադիմութեան եւ ազգասիրութեան։»

22 Նոյմ. 1886.

Ղալաթէն կը հաղորդեն թէ տեղւոյն Առաջնորդը չէ ուզած վաւերացնել Հայոց Ուսումնարաններու բացման համար եղած կարգադրութիւնները։ Առաջնորդը կը պնդէ եղեր թէ դպրոցի մէջ երկու դասարան միայն պէտք է գտնուին և աշակերտք ամենը միասին մէկ սենեկի մէջ պէտք է համախմբուին։ Իսկ Հոգաբարձութիւնն իրեն ուղեցոյց ունենալով Վեհ. Կաթողիկոսի ընդունած կանոնագրութիւնն որ կը սահմանէ թէ երկդասեան դպրոցներու ուսումնական ծրագիրն հինգ տարուան վրայ պիտի բաժնուի և իւրաքանչիւր դասու աշակերտք առանձին սենեակներու մէջ պէտք է գտնուին, ըստ այնմ պատրաստած է իւր ծրագիրը։ Խնդիրն այս վիճակի մէջ է առ այժմ։

Բալուէն կը գրեն թէ անցեալ ամսոյ 27ին, Գ. Գ. Հախումեան անուն անձն երեկոյեան դէմ փողոցէն անցնելու ժամանակ գնդակահար եղեր է։

Պէշիկթաշի Մաքրուհեան Ուսումնասիրաց ընկերութեան Դիւանին կողմէ ստացանք հետեւեալ գիրը։

«Ի դիմաց Մաքրուհեան Ուսումնասիրաց ընկերութեան, ներկայիւս կը փութամք հաղորդել Պատ. Խմբագրութեանդ թէ հանգուցեալ Տատեան վսեմ. Առաքել պէյի դագաղի վրայ դրուած երկու պսակներէն մին՝ Թաղ. Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեան, և միւսն՝ ընկերութեանս կողմանէ էր և ոչ թէ Ցանաց վարժարանի կողմէ։»

Տատեան Գերդաստանն հրապարակաւ իւր ջերմ շնորհակալիքը կը յայտնէ ամեն անոնց որք փութացած էին իրենց ցաւակցութիւնն յայտնել եւ ներկայ գտնուիլ ողբացեալ Առաքել պէյի յուղարկաւորութեան հանդիսին։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Հայոց Միաց. Ընկերութեանց Կեդր. Ժողովոյ ԽԹ. նիստը տեղի պիտի ունենայ այս չորեքշաբթի, 26 նոյեմբեր առաւօտեան ժամը ճիշտ 4ին ըստ թրքաց, Ղալաթիա, Ընկերութեան Գրասենեկին մէջ։

Կը խնդրուի Պատ. Երեսփոխան էֆէնտիներէ որ բարեհաճին անպատճառ ներկայ գտնուիլ սոյն կարեւոր նիստին։

Կեդր. Ժողովոյ Ա. Ատենադպիր
ՊՕՂՈՍ Գ. ԲԷՐԷՍԹԷՃԵԱՆ

Օրակարգ

1. Ընթերցումն եւ վաւերացումն նախորդ նստի Ատենագրութեան, 2. Դիւանական թղթակցութիւն, 3. Ընտրութիւն Նախագահի և Փոխ-Նախագահի, 4. Վիճակաւ դադարումն ¼ մասին Երեսփոխանաց, 5. Վեցամսեայ համարատուութիւն (ընդհանուր) Տնօրէն Ժողովոյ, 6. Ելմտացոյց 1886-8 շրջանի (Տեղեկագիր Ելմտական Դիւանի), 7. Բարեփոխումն Հիմնական կանոնագրի (Տեղեկագիր Յանձնախմբին)։

ՄՆՈՒՆԴ

Երէկ առաւօտ աղջիկ զաւակ մը ծնաւ Տիկին Նոյեմի Յովհաննէսեան Արամեանի, զուգորդ բարեկիրթ Ալպէօն Գրիգոր էֆէնտիի։

ՏՆՏԵՍ

Ամսօրեայ հանդէս ժողովրդական տնտեսագիտութեան

Տնօրէն-Խմբագրող
ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Ժողովրդեան մէջ տնտեսական գիտելիքներ ծաւալելու նպատակաւ Արեւելեան Տնտեսական Միութեան կողմանէ հրատարակուած այս ամսաթերթին տարեկան բաժանորդագինն է մայրաքաղաքիս համար 10, և գաւառաց և օտար երկրաց համար 13 դահեկան, իսկ վեց ամսեայն 5 դահեկան։ Երկու բաժանորդ գտնողն իրաւունք պիտի ունենայ երրորդ վեցամսեայն ձրի ստանալու։ Բաժանորդագրութեան համար պէտք է դիմել Ղալաթիա, Պիւրիւքճիլէր, Ջէմիլ պէյ խան, թիւ 13։

ՎՐԻՊԱԿ.—Շաբաթ աւուր Արեւելքի մէջ հրատարակեալ Իւսկիւտարի Ճեմարան վարժարանի ծանուցման երկրորդ տողին մէջ [illegible] բառը պէտք է կարդալ [illegible], և Թագուհի Տիկին [illegible] անունը [illegible]։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Տիգրանակերտի կուսակալ անուանեցաւ Բաղէշի կուսակալ Արիֆ փաշա։

Բաղէշի կուսակալ անուանեցաւ Շէհրը Զօրի նախկին կառավարիչ Մէհմէտ փաշա։

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Թաղապետական երկրորդ շրջանակի հաշուակալ Շէֆիք պէյի։

Սանիյէ Միւթէմայիզ աստիճան՝ Աթէնքի օսմանեան դեսպանատան պատուակալ քարտուղար Զալի էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ Բաթրասի օսմ. հիւպատոս Արամ էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Հաճի Հիւսէյին պէյի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ ցամաքային բժշկարանի բժիշկ Միրլիւա Զէքի փաշայի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ զինուորական պետոյից երրորդ ճիւղի տնօրէն բժիշկ Միրլիւա Խամէր փաշայի որ յառաջագոյն Սելանիկի զօրաբաժնին առողջապահական առժամեայ քննիչ կարգուած էր։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Աթէնքի և Պիրէոսի օսմանեան ընդհ. հիւպատոս Շէտիտ էֆէնտիի և Գորֆուի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Ազարեան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Վերաքննիչ Ատենի ընդհ. դատախազի օգնականներէն Համտի պէյի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Էյրիպօզի օսմանեան հիւպատոս Ֆէյզի պէյի, Նէնիշէհիրի հիւպատոս Իրֆան պէյի և Թրհալայի հիւպատոս Նաշաթ պէյի։

Նաբոլիի օսմանեան հիւպատոս Բէհճէթ էֆէնտի նոյն պաշտօնով Շիրա փոխադրուեցաւ և նմա յաջորդեց Շիրայի օսմ. հիւպատոս Տաքէս էֆէնտի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կայս. կառավարութեան կողմէ մեծ Տէրութեանց ուղղեալ ծանուցագիրն հաղորդուեցաւ Եւրոպիոյ մայրաքաղաքները գտնուող օսմանեան դեսպանաց։

Բ. Դուռն իւր ծանուցագրոյն մէջ կը յայտարարէ թէ Ռուսիոյ կողմէ պուլկարական գահուն իբր ընտրելի առաջարկեալ Մինկրէլիոյ իշխանի ընտրութեան խնդրոյն եւս հաւանած է, եւ կը հրաւիրէ միւս Տէրութիւններն որ իրենք եւս ընդունին այդ ընտրելին իրաց շփոթ վիճակին վերջ մը տալու համար։

—Թրընովայէն Վիէննայի լրագրի մ՚ուղղեալ հեռագիր մը կ՚ըսէ.

«Աղեքսանդր իշխանի գահընկէցութեան պահուն Պ. Քարավէլոֆի խաղացած դերը խստիւ քննադատուեցաւ հանրային կարծեաց կողմէ և այդ պետական մարդու պաշտօնի վրայ մնալն անկարելիութիւն մը նկատուեցաւ։ Պ. Քարավէլոֆ ըմբռնելով զայս, ինքնին քաշուեցաւ Խնամակալութենէն, չուզելով որ Սոպրանիէին քուէով հարկադրուէր հրաժարիլ։ Այսպիսի անկման մը վրէժը լուծելու համար է արդեօք որ [illegible] մէջ հրատարակեց յայտնութիւններ, որք մեծ աղմուկ պիտի յարուցանեն, ի մասին իշխանին հրաժարման իրական պատճառներուն։ Որոշել առաջ թէ մինչև ո՛ր աստիճան ստոյգ են ասոնք, պէտք է սպասել այն պատասխաններուն զորս անտարակոյս պիտի տեղացունեն իշխանն եւ իւր բարեկամք։ Ինչ որ ալ լինի ճշմարտութիւնը, Պ. Քարավէլոֆ կը յայտարարէ թէ Աղեքսանդր իշխանը սակարկութիւն մ՚առաջարկած էր Ռումանիոյ Քարլ թագաւորին, պաշտպանողական և յարձակողական դաշնագրոյ մը ձեւին տակ։ Իշխանը կ՚ուզէր որ Ռումանիա օգնէ իրեն Մակեդոնիան յեղափոխելու եւ նուաճելու եւ այս աջակցութեան փոխարէն Քարլ թագաւորին խոստացած էր Պուլկարիոյ արեւելեան մասն, Վառնա եւ Ռուսճուքն ալ միասին։ Արդ, միշտ ըստ ենթադրութեանց Պ. Քարավէլոֆի, ռումէն նախարար Պ. Ստուրձա Կ. Պոլիս գտնուած միջոցին այս յատակագիծը պարզած էր գերմանական դեսպան Պ. Ռատովիցի եւ այս վերջինն հաղորդած էր զայն առ Պիզմարք իշխան։ Այս կերպով գաղտնիքն երեւան ելած էր ի Վիէննա, Բելգրադ եւ Պերլին, եւ ըստ որում այդ երեք արքունիք չէին ուզեր ո՛չ մէկ կերպով մակեդոնական խնդիրն յուզել, Աղեքսանդր իշխանի գահընկէցութիւնն որոշուեցաւ։

«Շատ վիպական է այս։ Սպասենք պատասխանին։ Մինչեւ որ հակառակն ապացուցուի, այս տեղ կը տարակուսինք այս յայտնութեանց ճշմարտութեան վրայ։»

(Լ. Հէրօլտ)

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Սերպիոյ Միլան թագաւորն Սպիտակ Արծուոյ պատուանշանը պիտի նուիրէ Վեհ. Սուլթանին։ Այս պատուանշան Սերպիոյ մեծագոյն պատուանշանն է։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Լ. Հէրօլտ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ՚ընէ Անատօլուի երկաթուղեաց շինութեան կարեւորութեան վրայ.

«Անկարելի է դառնութեամբ չյեղուիլ, տեսնելով որ օրերը, շաբաթներն ու ամիսները կը սահին, առանց Փոքր-Ասիոյ երկաթուղեաց շինութեան ծրագրի իրականացման նպաստաւոր բան մ՚երեւնալու։ Տասն-վեց տարի առաջ, երբ Պ. Շարլ Ռօբէնք Կ. Պոլիս եկաւ մինչեւ Պաղտատ երկաթուղի մը շինութիւնն առաջարկելու, Բ. Դուռն յայտնեց թէ խորապէս համոզուած է թէ բացարձակ պէտք մը կայ այդ գործին։ Այս համոզում եւս առաւել հաստատուեցաւ մինչեւ ցարդ, առանց սակայն գործնական արդիւնք մ՚ունենալու։ Բոլոր առիթներն ալ ձեռքէ հանուեցան հետզհետէ. կառավարութիւնն ինքնին յատակագիծ մը չպատրաստեց, ի բաց առեալ անիրականանալի քանի մը ծրագրեր։ Փոքր-Ասիոյ երկաթուղեաց շինութիւնն, որ ռազմական և տնտեսական առաջնակարգ կարեւորութիւն մ՚ունի, 30,000,000 անգլ. ոսկւոյ դրամագլուխ մը կը պահանջէ որոյ մէկ երրորդը Թուրքիոյ մէջ պիտի ծախսուի։ Սակայն այս դրամը գտնել կարելի է այնպիսի պայմաններով որք փոխառուաց 6 առ 100 տոկոս երաշխաւորեն։ Կառավարութիւնն այնպիսի վիճակի մը մէջ չգտնուիր այժմ որ կարենայ երաշխաւորել այս 6 առ 100 տոկոսն, և եթէ գտնուի իսկ, Թուրքիոյ այժմեան վարկը չներեր գործածել այս երաշխաւորութիւնը, որ դրամատէրերը չպիտի հրապուրէ, հետեւաբար լաւագոյն է որ բնաւ չառաջարկէ այդ երաշխաւորութիւնը։»

Անգլօ-ֆրանսական թերթն յայտնելէ յետոյ թէ այսպիսի հիմանց վրայ հաստատեալ որ և է ծրագիր ընդունելութիւն չպիտի գտնէ Եւրոպիոյ հրապարակաց վրայ, որոց գործակցութիւնը խնդրուի, և մինչեւ իսկ նկատողութեան չպիտի առնուի, կ՚եզրակացունէ թէ կայս. կառավարութիւնը պարտի լրջօրէն նկատողութեան առնուլ այնպիսի ծրագիր մը միայն որ սա երկու պայմանները կրէ.

1. Որ և է յայտնի կամ ծածկեալ երաշխաւորութեան ենթարկեալ չլինելու է այն։

2. Ելմտական այնպիսի տարերց վրայ հիմնեալ լինելու է որ տարակոյս չմնայ գործոյն մէջ շահ ունեցող մարմնոց ձեռնհասութեան վրայ։

Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Պ. Վատինկթօն իւր կառավարութենէն հրահանգ ստացեր է հարցնել Բրիտանական Դահլիճին թէ անգլ. զօրքերն ո՛ր թուականին պիտի ելնեն Եգիպտոսէ։ Այս ձեռնարկ յոյժ անախորժ տպաւորութիւն բրեր է Լոնտոնի մէջ։

—Մուշէն քանի մը Թուրքերու ստորագրութեամբ Թարիգի ուղղեալ հեռագիր մը կը բողոքէ Սէլիմ փաշայի եղբօրը դէմ որ Մուշ կը գտնուի։ Հեռագրողք կը յայտարարեն թէ «այս անձ և իւր մէկ քանի կարճամիտ արբանեակները ծանուցեալ նպատակաւ մը տեղական կառավարութեան դէմ կը խօսին և կը գանգատին և թէ այս անձինք Գրիգորիս եպիսկոպոսի կարծեաց կը ծառայեն եղեր որ իւր ընթացքին համար վերջին անգամ Վան ղրկուած է։»

Հեռագիրն ի վերջոյ այս անձանց նկատմամբ խիստ տնօրինութիւն մը կը խնդրէ կեդրոնական իշխանութենէն։

—Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն էֆէնտի Տատեան՝ իւր եղբօր Առաքել պէյի մահուընէն զգացած վըշտին պատճառաւ շաբաթ օրը չկրցաւ Բ. Դուռն երթալ։

—Ներքին գործոց Նախարարութիւնը կրկին անգամ խստիւ արգիլեց երկաթուղւոյ արժէթղթոց բրոմէններու վաճառումն ի գաւառս։

—Թէեւ [illegible] ծանուցած էր թէ Ֆէրիտ Նէճիպ փաշա իւր ծանուցեալ խնդրոյն պատճառաւ միամեայ բանտարկութեան դատապարտուած է, սակայն Թուրքիէ կ՚ըսէ թէ այս մասին որ և է պաշտօնական դեկուցում եղած չէ տակաւին, հետեւաբար և չգիտցուիր Պատերազմական ատենի վճիռն։

—Ֆրանսական դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմս, քանի մը բարձրաստիճան անձանց ընկերակցութեամբ, այս երեք օրէ ի վեր դարձեալ Բարձր. Աբրահամ փաշայի Պէյքոզի անտառներն որսի գնացած է։

—Վանէն կը գրեն առ Լ. Հէրօլտ.

«Վանայ կուսակալն ի Կարճկան գտնուած միջոցին տեղւոյն Գայմագամ կարգեց Վանեցի Օսման էֆ., երբեմն քարտուղար տեղւոյս Նահանգային Ատենին, յորմէ պաշտօնանկ եղած էր կաշառակերութեան համար։ Ի Կարճկան ի՞նչ եղաւ Օսման էֆ. ի առաջին գործն։ — Իւր 60 տարուց հակառակ սիրող գոլով կանացի գեղեցկութեան, կը սիրահարի յոյժ գեղադէմ հայ աղջկան մը, զոր կը յաջողի իւր քով առնուլ իբրեւ սպասուհի։ Օրիորդին եղբայրը տարիներով դուրսը գտնուելով, դէպքէն մի քանի օր ետք կը վերադառնայ, զիւր քոյր ետ կ՚ուզէ Գայմագամէն և տեսնելով որ կը մերժուի, դիտողութիւններ կ՚ընէ թէ այդպիսի ընթացք մը անվայելուչ է կառավարութեան բարձր պաշտօնէի մը, և թէ ինք պիտի հարկադրի բողոքել այնպիսի վարմունքի մը դէմ, որ բռնութիւն մ՚է իւր քրոջ բարոյական արժանապատուութեան դէմ։ Օսման էֆ. զայրացած՝ կը հրամայէ բանտարկել խեղճ մարդը։ Քանի մ՚օր բանտին մէջ պահելէ յետոյ, ոստիկանով մը կը ղրկէ Նահանգին կեդրոնն, ուր Հայուն անմեղութիւնն կը ճանչուի։ Խեղճ մարդն հիմա Վանայ Իտարէի Մէճլիսէն պիտի խնդրէ որ Օսման էֆ. ետ տայ զիւր քոյր։»

—Ելմտական Նախարարութեան հրամանաւ, տասանորդական տրոց վարձակալը, մաքսերէ անցնելիք ալիւրի և խաշխաշի համար տրուած ծանուցագրոց վրայ դրոշմաթուղթ պիտի փակցնեն։

—Մայրաքաղաքիս հելլէնական գաղթականութեան երեւելիք շաբաթ երեկոյն գումարում մ՚ունեցան իրենց հիւպատոսարանին մէջ, պատգամաւորութիւն մը կազմելու համար որ Աթէնք պիտի երթայ ներկայ գտնուելու Յունաստանի գահաժառանգ իշխանի չափահասութեան առթիւ կատարուելիք հանդէսին։ Պոլսոյ հելլէնական գաղթականութեան կողմէ պատգամաւոր կարգուած են Պ. Տրակումիս, հելլէնական նախկին դեսպանն Պուքրէշի, եւ [illegible] լրագրոյ տնօրէն Պ. Վաֆիատէս։

—Խաբէնալի Եղբարց ձերբակալումը, զոր ծանուցինք արդէն, միջազգային իրաւանց տեսակէտով կարեւոր խնդիր մը յարուցած է, այսինքն թէ Խաբէնալի եղբարք իտալական հպատակ լինելով, աւստրիական հիւպատոսն իրաւունք ունէ՞ր ձերբակալել զանոնք աւստրիական շոգենաւու մը մէջ, երբ այդ շոգենաւ օսմ. նաւահանգիստ մը կը գտնուէր։ Առ այժմ աւստրիական և իտալական հիւպատոսարանաց միջեւ գոյացեալ համաձայնութեան մը վրայ, որոշուեցաւ Կ. Պոլիս պահել ձերբակալեալներն, մինչեւ որ յիշեալ դեսպանք ստանան իրենց կառավարութենէն խնդրած հրահանգներնին։ Հետեւաբար Պ. Պ. Խաբէնալի և Միրրայի ուրբաթ աւուր Թրիեստի շոգենաւով ճամբայ չհանուեցան, որպէս կը կարծուէր։

Խաբէնալի եղբարք այս առթիւ նամակ մ՚ուղղելով ֆրանսերէն այն լրագրաց որք ինչ ինչ մանրամասնութիւններ հրատարակած էին իրենց գործոյն վրայ, կը յայտարարեն թէ անհիմն է իրենց Փարիզի վաճառատան սնանկութեան լուրը զոր չարամիտ անձ մը Կ. Պոլսէն հեռագրած է եղեր ի Վիէննա։

—Անցեալ ուրբաթ իրիկուն Սամաթիոյ Ռէժիի դէտերն իմանալով որ ծովու ճամբով հազար օխայի չափ փախցուած ծխախոտ պիտի գայ, որ կը վերաբերի Հաճի Տաքէս անուն անձի մը, թէ ծովու և թէ ցամաքի ճամբով պաշարեցին Սամաթիոյ ծովեզերքը։ Գիշերուան ժամը 2ու կէսին ծխախոտ բեռցող նաւակն երեւցաւ և դէտերը զայն գրաւել ուզեցին։ Հաճի Տաքէս, որ ցամաքը կ՚սպասէր, դաշոյնը քաշելով ծովեզերքը գտնուող դէտերուն վրայ յարձակեցաւ։ Այս միջոցիս հրազէններու պայթում մը սկսելով ոստիկանք և ժողովուրդ ծովեզերքը դիմեցին։ Ոստիկաններէ մին ձեռքէն վիրաւորուեցաւ երբ Տաքէսի ձեռքէն դաշոյնն առնուլ կ՚աշխատէր։ Տաքէսի ընկերներն եւ միւս կողմէ դէտերու և ոստիկանաց վրայ յարձակեցան և բաւական արիւնալից կռիւ մը ծագեցաւ։ Հուսկ ուրեմն Տաքէս և իւր ընկերներէ չորսը ձերբակալուեցան. երեք ոստիկանք թեթեւ վէրքեր ստացած են այս կռուոյն մէջ։

Մաքսախոյս յաջողեցան նաւակին մէջ գտնուած ծխախոտէն 850 օխայի չափ ծովը նետել, հետեւաբար դէտերը մնացեալ փոքր մասը միայն կրցան գրաւել։ Ձերբակալեալք անմիջապէս ոստիկանութեան բանտը դրուեցան և ոստիկանութիւնն անոնց ընկերները խուզարկելու վրայ է։

—Կարնոյ տեղական կառավարութիւնը նկատելով որ գաւառին մէջ գաղղիական ախտն օր աւուր սաստկանալու վրայ է, զինուորական և քաղաքական բժիշկներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմեր է պէտք եղած դարմանը տանելու համար։ Ներքին գործոց Նախարարութեան հրամանաւ, այդ բժիշկներ ամեն կողմ շրջելով այդ հիւանդութեամբ վարակեալները պիտի դարմանեն և աղքատք կառավարական սնտուկէն ծախիւք պիտի դարմանուին։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Նոր Թատրոնի դերասանական խումբն աւանդներու ներկայացմանց մէջ ալ մեծապէս կը գնահատուի թատերասէր հասարակութենէն։

Երէկ գիշեր, Տաննըրի եւ Մալեանի մէկ սրտայոյզ գործն, Մարի Ժանն, ներկայացուեցաւ ճարտարութեամբ և [illegible] յաջողութիւն։

Մարի Ժանն գործաւորուհի մ՚է, պարկեշտ եւ աշխատասէր, որ կ՚ամուսնանայ մոլի եւ ծոյլ երիտասարդի մը հետ, Պէռդրան։ Նոյն օրն, տեղի կ՚ունենայ ուրիշ հարսանիք մ՚ալ. հարուստ աղջիկ մ՚է, Սօֆի, որ, գրեթէ կամքին հակառակ, կը պսակուի հարուստ ազնուականի մը հետ. Դժբաղդ կ՚ըլլան երկու ամուսնութիւնք ալ։ Պէռդրան, իր մէկ անառակ բարեկամին, Ռէմիի, անսալով, կը լքէ յաճախ ընտանեկան յարկն եւ կը թափառի գինետունէ գինետուն չարչարելով կինն, որ կ՚աշխատի օրն ի բուն։ Իսկ Սօֆիի այրն ամուսնութենէն քիչ յետոյ կը մեռնի։

Երբ երկրորդ արարուածն կ՚սկսի, տարի մ՚անցած է արդէն կրկին հարսանիքներէն ի վեր. Ժանն զաւակ մ՚ունեցած է, Սօֆի ալ նոյնպէս. Սօֆի իւր զաւակն յանձնած է գիւղն, ստնտուի մը քով, որպէս կ՚ընեն ի Ֆրանսա հարուստ մայրերն։ Ժանն ինք կը խնամէ իւր որդին, Պէռդրան, կը սնուցանէ զայն իւր իսկ կաթովն։ Այլ թշուառութիւնն, չարաչար աշխատանքն, քաղցն, Պէռդրանի բռնութիւնքն, կ՚սպառեն խեղճ կնոջ ոյժն ու կը խանգարեն առողջութիւնը։ Մանկիկն ալ կ՚սկսի տկարանալ. Բժիշկն կը պատուիրէ խեղճ կնոջն ուրիշ տնակ մը յանձնել տղայն, եթէ կ՚ուզէ զայն փրկել անխուսափելի մահէ մը։ Մարի Ժանն ստակ չունի, սակայն չը յուսահատիր. կ՚աշխատի, կար կը կարէ գիշերը խառնելով ցերեկին եւ ամսուան մը մէջ կը բոլորէ հարկ եղած գումարն։ Պէռդրան կը գտնէ, կը գողնայ այդ գումարն ալ, իր զաւկին փրկանքն, զոր կը վատնէ գեղխութեանց մէջ։ Ժանն, երբ իրազեկ կ՚ըլլայ կատարուած գողութեան, կ՚զգայ թէ իւր վերջին յոյսն ալ ոչնչացած է, և կ՚ստիպուի [illegible] յանձնել տղայն լքեալ մանկանց Ապաստանարանին։

Սակայն նոյն միջոցին Սօֆիի զաւակն ծանրապէս կը հիւանդանայ։ Սօֆի կը խոստանայ պսակուիլ Տօքթէօր Աբբիանի հետ, եթէ յաջողի ազատել իւր որդին։ Աբբիանի վաղեմի դրամանենգ մ՚է և կ՚ուզէ ամուսնանալ այդ կնոջ, որ տէր է ահագին հարստութեան։ Հակառակ իւր ճգանց, Սօֆիի զաւակն կը մեռնի։ Աբբիանի չը յուսահատիր. հարկ է ուրիշ տղայ մը գտնել անոր տեղ և խաբել մայրն։ Պարագայներն այնպէս կը բերեն որ Աբբիանի յաջողի. մանուկն որ կը գրաւէ Սօֆիի զաւկին տեղն, Ժաննի զաւակն է. Աբբիանի առած է զայն Լքեալ Մանկանց Ապաստանարանէն, շնորհիւ մի քանի նշաններու, այդ գաղտնիքն յաջողած է ծածկել նոյն իսկ Ժաննէն։

Փոքր միւս եւս, և Տօքթէօրն պիտի ամուսնանայ Սօֆիի հետ. սակայն ամեն բան երեւան կ՚ելնէ։ Մարի Ժանն, որ կը ներկայանայ իբր ստնտու Սօֆիի տունն, կը ճանչնայ մանկիկն. Պէռդրան, որ զղջալով թիւրութիւններէն, նոր պարկեշտ գործաւոր մը դարձած է, կ՚ապացուցանէ թէ մեռած է Սօֆիի զաւակն և Աբբիանի, ոճրագործն, կը խայտառակուի ու կը յանձնուի ոստիկանութեան։ Ժանն կը տիրանայ իւր զաւկին ու ամուսնոյն, զորս պահ մը կարծած էր կորսնցնել ի սպառ, եւ Սօֆի հուսկ ուրեմն ազատ կ՚ըլլայ ամուսնանալու Թէօպալտի հետ, զոր կը սիրէր մանկութենէն ի վեր և զոր երկիցս ստիպուած էր ստորադասել իւր՝ չը սիրած անձանց։ Եւ այսպէս Ժանն ու Սօֆի, ամուսնացեալ միեւնոյն օրն, նոյն քահանային և նոյն քաղաքապետին առջեւ, նախ բաղդակից եղեր էին դժբախտութեան մէջ, որպէս ապա նաեւ երջանկութեան մէջ։

Երէկ գիշեր, Տիկին Տըլաֆօս կը կատարէր Ժաննի դերն։ Այդ արուեստագէտ Պ. Մօնթօյի խումբին լաւագոյն դերասանուհին է [illegible] համար։ Բաւական ճարտար է եւ բնական։ Առաջին արարուածին մէջ անկրկնելի կատարել նոր հարս մը չէր. պէտք եղած երիտասարդութիւնն ու թարմութիւնն կը պակսէր իրեն։ Սակայն միւս արարուածներուն մէջ, կըրցաւ փոխն ի փոխ այնքան եռանդ եւ խանդաղատանք, թախիծ եւ զայրոյթ ի հանդէս ածել որ մանաւանդ ունկնդիր կանանց աչքերէն խլեց յորդառատ արցունք։ Նոյն դերին մէջ, երբեմն տեսած ենք հայ դերասանուհի մը, Հրաչեայ, որ, եթէ մեր յիշողութիւնը չը մատներ զմեզ, գիտցաւ աւելի սրտառուչ եւ գերազանց լինել քան ֆրանսացի արուեստագէտն։ Այլ Հրաչեայ եւ անոր պէս հայ դերասանուհիք ու դերասանք, որք այնքան ճարտարութեամբ կը ներկայացնէին դրամ և ողբերգութիւն, մատնուած են այժմ լռութեան, զի ոչ եւս կայ հայ թատրոն։ Ինչպէս ամեն լաւ բան, ի մեզ հայ թատրոնն ալ մի քանի տարիներ միայն կեանք ունեցած է։ Փափաքելի էր սակայն որ յառաջիկայ ձմեռ հայ խումբ մը կազմուէր և գոնէ շաբաթը մի անգամ հայերէն ներկայացումներ տրուէին։ Նմանօրինակ ծրագրի մը գործադրութիւնն և յաջողու-

---

(*). Տեյլէ Նէ-ըը կ՚ամչնայ բովանդակ ճշմարտութիւնը խոստովանելու։ — Այն ժամանակ օրուան նախարարութիւնն ազատական էր, և Պ. Կլատսդոն, Ելեւմտից նախարար, «մոլորեալներէն» մին էր ինքն ալ, ըստ որում միթինկի մը մէջ կը յայտարարէր թէ «Հարաւայինք նոր Պետութիւն մը լինելու ամեն իրաւունք և արժանիք ստացած են»։ Ծ. Խ.

թիւնն դժուար չէ, բաւական է որ Բերայի հայ մեծատունք հաճին բաժանորդագրութեամբ քաջալերել ձեռնարկն ։

Պեռդիւանի դերն կատարեց Պ. Տիտիէ, լաւ դերասան մի որ ազդու ձայն ունի և ազդու ձեւեր, թէեւ դուցէ քիչ մը զուրկ բնականէ ։

Պ. Պ. Լասալ և Լէկրը մեծ յաջողութիւն ունեցան, առաջինն Աբբիանիի և երկրորդն Ռէմիի դերերուն մէջ ։ Նոյնն չենք կրնար ըսել նաեւ Պ. Վիլֆրիտի համար, որ կը կատարէր Թէոպալտի դերն ։

Վաղը գիշեր Հալէվիի հանրածանօթ հրաշակերտն, Հրէուհին, օբէռա հինգ արարով ։

⁂

Պօքաւի Գ ներկայացումն, որպէս կը գուշակուէր, յոյժ լաւ ընդունելութիւն գտաւ շաբաթ գիշեր ի Նոր Թատրոն. ամբողջ սրահը և գրեթէ բոլոր օթեակները լի էին ։ Խաղն յաջող գնաց և Տիկին Լասալ ջերմ ծափահարութեամբք ողջունուեցաւ Պօքաւի դերին մէջ զոր այնքան լաւ կը կատարէ ։ Նոյնպէս և դերասանք լաւ իւրացուցին Բալէրմոյի Դուքսին, տակառագործին, այգեգործին դերերն, որք կատակերգակի յատկութեանց հետ, կը պահանջեն նաեւ լաւ ձայն ու նրբութիւն ։

Երէկ, միջօրէին, Փօթբէյ հարսն ներկայացուեցաւ, փոխանակ Ֆաուստի որ ծանուցուած էր կանխաւ ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱՆԿՈՒՄ Պ ՏԸ ՖՐԷՍԻՆԷԻ

Բարիզ, 3 դեկտ.

Երեսփոխանաց ժողովոյ մէկ քուէարկութեան վրայ որ կը ջնջէ գաւառապետաց պաշտօնը, Պ. տը Ֆրէսինէի Նախարարութիւնն հրաժարական տուաւ ։

Բարիզ, 3 դեկտ.

Ժուռնալ տը Տէպա չկարծեր որ Պ. տը Ֆրէսինէի Նախարարութիւն' ետ առնու զիւր հրաժարական ։

Բարիզ, 3 դեկտ.

[illegible] ժողովէ— Պ. տը Ֆրէսինէ, ժողովին ծանուցանելով նախարարութեան հրաժարականը, խնդրեց ժողովէն որ նիստը դադրեցնէ ։ Ժողովը դադրեցաւ մինչեւ երկուշաբթի (այսօր) ։

Ձախակողմեան խմբակները կը խնդրեն Նախարարութենէն որ մնայ, սակայն Պ. տը Ֆրէսինէ կը մերժէ ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոն, 3 դեկտ.

Պէրլինէ կը հեռագրեն առ Ստանտըրտ. «Կը կարծուի թէ Պուլկար պատգամաւորութիւնը չպիտի յաջողի ի Պերլին. նոյն իսկ տարակուսելի է թէ պաշտօնապէս ընդունուի ։»

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Աթէնք, 3 դեկտ.

Պաշտօնական Օրագիրը կը հրատարակէ յայտագիրն հանդէսներուն որք տեղի պիտի ունենան Յունաստանի գահաժառանգ իշխանին չափահասութեան առթիւ ։ Այս հանդէսներ պիտի սկսին դեկտեմբեր 15 ին եւ տեւեն եօթն օր ։

ՄԱՀ ԲԻԴԻԼ ԶՕՐԱՎԱՐԻՆ

Բարիզ, 3 դեկտ.

Հանրապետութեան նախագահին ընդհանուր քարտուղար եւ Պ. Կրէվիի զինուորական պաշտօնատանց պետ Բիդիէ զօրավարը մեռաւ այսօր ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 24 Նոյմ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

[illegible] Լոնտրայի վրայ (պահանջի)	110 1/2
» » » (վճռական)	110 1/8
» Բարիզի » (պահանջի)	22 90
» » » (վճռական)	22 97 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ
Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ, գոց. (Միաց. D. Սէրի Գ. կ.		16 29
Պօրսային գոցուելէն վերջ	»	16 29
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ		16 30
Բարձրագոյն գին	»	16 32
Նուազագոյն	»	16 30
Կէս օրին		16 32

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		38 16
Այս առաւօտ		38 28
Կէս օր		38 32
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա. Սէրի	25 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B.	15 15
» 1865) » 1869) » 1873)	C. »	16 30

ԻՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկերեկուան գոցուեցաւ	84 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. կ.	84 15
Կէս օրին	84 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օսմանեան Ժէնէրալ	Գ. կ.	Անգլ. Լր.	3 15
Քրէտի Ժէնէրալ	Գ. կ.	Օսմ. »	6 21
Պանք տը Գօնս.	»	»	5 5
Սոս. Շամէ է վալէօր	»	»	3 20
Թոմպաքի		»	295
Ռումէլիի երկաթուղի		Ֆր.	36 5/8
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ		»	—
Բաժնեթուղթ Լոտրիօյի		»	72

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 32
Անգլիական ոսկի	»	110 21
Ռուս Իմբերիալ	»	90 10
Մեճիտ	»	51 20
Պոլսի Թղթադրամ	»	9 49
» արծաթ	»	88 30
Ֆիօրին	»	8 34
Մեճ. արծ. ([illegible])	»	107
Վեցնոց	»	102 20
Հնգնոց	»	102 10
Մեճ. ղիզ	»	99 10
[illegible]	»	19 15

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 4 Դեկտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ				101 1/16
Օսմ.	»	Սէրի Դ.	բացուեցաւ	15 1/16
»	»	»	գոցուեցաւ	14 1/8
»	»	»	Ա.	25 3/4
»	»	»	Բ.	15 1/2
»	»	»	Գ.	15 1/8
Օթօման 1871				75
Փոխառութիւն 1877				87 3/4
Պանք Օթօման				11 3/4
[illegible] փոխառ. 1873				96 1/8
Եգիպտական միացեալ (ինիֆիէ)				76 1/4
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)				96 1/8
Տայրա Սանիէ				74 1/8
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)				95 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0				— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ				— —

Վիեննա, 4 Դեկտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 40
Օսմանեան երկաթուղի	17 50

Բարիզ, 4 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0				110 05ցած
»	»	3 0/0		83 52 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ		Սէրի Դ.	բացուեցաւ	15 30
»	»	»	գոցուեցաւ	15 20
»	»	Սէրի Բ.		15 75
»	»	Գ.		15
Օսմ. [illegible] երկաթուղի				37 37 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք				— —
Պանք Օթօման				543 75
Քրէտի Լիօնէ				600
» Ֆօնսիէ				1447 50
[illegible] Լիոնի				1255
Սուէզի ջրանցք				2115
Ռուսական 5 0/0 1877ի				102 3/8
Իտալական Ռանթ				102 55
Եգիպտական միացեալ				387 50
Սպանիական (արտաքին)				67 5/8
Բրիօրիթէ Թիւրք				369 37 1/2
0/0 Հելլենական				335
Չէք Լոնտրայի վրայ				25 36

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԼՈՒՐԵՐ ՏՐԱՊԻԶՈՆԷ

Նոյեմբեր 16.—Քաղաքիս Հայոց առաջնորդարանի դիմացը գտնուող Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին վերջերս Ազգային Ժողովոյ որոշմամբ քակուելով քարուկիր կրպակներ շինել սկսուած էր. կրպակաց շինութիւնն ի մօտոյ լրանալու վրայ է բռնաթօր ջանիւք քաղաքիս պատուաւոր ազգայիններէն հաճի Սիմոն էֆ. Ֆէթվաճեանի ։

—Տրապիզոնցի քսաներկու տարեկան հայ երիտասարդ մը նախընթաց երեկոյ սին պատճառով մը երկու տաճիկ մսավաճառներու հետ վիճաբանած միջոցին, յանկարծ դանակի երեք ծանր հարուածներ ստացաւ. մսավաճառաց մին անմիջապէս ձերբակալուելով բանտարկեցաւ, իսկ մարդասպանն երեք օրէ ի վեր կը փնտռուի ։ Երիտասարդն անյոյս վիճակի մէջ է ։

—Տեղւոյս ազգայիններէն Միսաք Կօթողլեան երիտասարդն երեք օր առաջ մահմետական եղաւ ։ Կը խօսուի թէ հայ պապական մը եւս ի մօտոյ մահմետական պիտի լինի ։

—Ս. Առաջնորդն, որ ժամանակէ մը ի վեր իւր վիճակն այցելութեան ելած էր [illegible] հոգեւորապէս մխիթարելու և անոնց բոլոր գործերը կարգադրելու համար, մի քանի օր առաջ քաղաքս վերադարձաւ ։

—Չորս ամիս առաջ քաղաքիս մէջ մի քանի կրթասէր և ուսումնասէր անձինք միանալով ընկերութիւն մը կազմած են և քաղաքիս «Մէյտանը Շարգի» ըսուած հրապարակի վրայ ընթերցարան մը բացած են, ժողովրդեան ամեն խաւերու մէջ ընթերցասիրութիւնը տարածելու համար. սոյն ընթերցատան մէջ կը գտնուին Տաճկաստանի և Ռուսաստանի բոլոր ազգային լրագիրներն ու հանդէսները, նաեւ մի քանի ֆրանսերէն և տաճկերէն լրագիրներ ու հանդէսներ ։ Անդամոց թիւը մօտ 60ի կը հասնի ։ Մասնաւոր շնորհակալեաց արժան է Պ. Միհրան Քիւրքճեան որ մի քանի տեսակ հայերէն և տաճկերէն թերթեր կը նուիրէ մշտընջենաւոր կերպով ընթերցարանին ։

Ե. Պ.

ՀԱՅԵՐՆ Ի ՍԵԼԱՆԻԿ

Նոյեմբեր 13.— Մատրան հոգեւոր պաշտօնէից Իսկիւտարցի Տ. Արիստակէս քահանայ Սեպուհեան իւր ամեն հոգեւոր պարտականութիւններն խղճի մտօք կատարելով բոլոր հայերու և այցելողներու գոհունակութիւնն կը գրաւէ ։ Նոյնպէս Հոգաբարձութիւնը ժողովրդեան տուած ամսաթոշակներովը Մատրան նիւթական պէտքերն կանոնաւորապէս կը մատակարարէ ։ Կատարուած արձանագրութենէն կ'իմացուի թէ առայժմ ամբողջ հայերու թիւն 180ի հասած է և որոնց մեծագոյն մասը ոսկերչութեամբ, երկաթագործութեամբ, մէկ մասն ալ տէրութեան պաշտօններով և այլ գործերով կ'զբաղին ։ Վաճառականութիւնը ժամանակաւ հրէից և յունաց ձեռքն անցած լինելով և ոչ մէկ հայ վաճառական գրեթէ չկայ ։ Բայց հայերն ալ եթէ կամին, իրենց գործունէութեամբ ու յաջողակութեամբ կրնան մասնակցիլ տեղւոյս վաճառականական գործերուն հակառակ հրէից բազմութեան ու ճարպիկութեան ։

Սելանիկի իշխանութեան կողմանէ հայոց տրուած գերեզմանատան տեղւոյն ֆէրմանին համար պաշտօնապէս Պոլիս գրուած ըլլալով, Հոգաբարձութիւնն ալ Պատրիարքարան գրով տեղեկացուցած եւ նորա ֆէրմանը խնդրած է ։

Հայերն ընկերութիւններու մատուցած մտաւոր ու բարոյական յառաջդիմութիւններէ գրգռուելով, իրենց հոգեւոր պաշտօնէին առաջարկութեամբ, դպրոց և ընթերցասիրաց անունով ընկերութիւն մը կազմած են, որոյ նպատակն է ընթերցարան մը հաստատել և Մատրան պիտոյից օգնել ։ Ընկերութիւնն ունի մասնաւոր կանոնագիր մը և դիւան մը [illegible] ընկերութենէն ։ Մասնաւոր ընդունադիրներ ալ տուած է, բաժինն է շաբաթական քանի փարա ։ Բաժանորդաց թիւը մինչեւ ցարդ 47 ի հասած է և որոնց մէջ իգական սեռէ անդամներ ալ կը գտնուին ։

Տեղւոյս յունաց Տ. Գրիգորիոս Նիկոլայոսին հայոց հոգեւոր պաշտօնէային ըրած սիրալիր ընդունելութեանը համար Հոգաբարձութիւնն հրապարակաւ իւր ջերմ շնորհակալութիւնը յայտնեց, նոյնպէս հիւանդանոցի վարչական տնօրէնին որ հայ հիւանդ պանդխտներն անխտրաբար կ'ընդունի ու կը դարմանէ ։

Հայ օսմ. թատերական խումբը ներկայացումներն սկսաւ տաճկերէն լեզուաւ, և Պարուհ Նահ Եղբարց խոշոր թատրոնին մէջ կը շարունակէ ընդ. տնօրէնութեամբ Մ. Մ. Մնակեան էֆէնտիի ։ Բոլոր դերասաններն իրենց պարտականութիւններն անթերի կը կատարեն և մեծ ընդունելութիւն կը գտնեն ։

Անցեալ հինգշաբթի գիշեր Օթէլլօ անուն հռչակաւոր թատերգութիւնը ներկայացուցին ։ Վսեմ. կուսակալ Կալիպ փաշան, ընդհանուր հրամանատար Վսեմ. Րէճէպ փաշան և բոլոր բարձրաստիճան զինուորականներն ներկայ կը գտնուէին ։ Մ. Մնակեան էֆ. որ Օթէլլոյի թշուառագոյն դերը կը կատարէր, ջերմապէս ծափահարուեցաւ բոլոր հանդիսականներէ ։

Մ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՕՏԱՐՆԵՐԻ ԱՉՔՈՒՄ

Ա. Յովհաննիսեանի հրատարակութեամբ լոյս տեսնող «Հայկական Գրադարան»ի Բ. հատորը պարունակում է Արթուր Լայստի գրականական էսքիզներ. (Լայպցիգ, Տպագրութիւն Վիլհէլմ Ֆրիդրիխի).—Հեղինակը ծանօթացնում է մեզ հայկական ազգային երգիչ, աշուղ Սայաթ-Նովայի հետ, նախապէս բացատրելով մեզ ընդհանրապէս երգիչների նշանակութիւնը Հայաստանում ։ Երկրորդ էսքիզը նկարում է բանաստեղծ Պատկանեանին, որի բանաստեղծութիւններից չորս հիանալի օրինակներ են առաջ բերած ։ Երրորդը' բանաստեղծ և մատենագիր Հ. Ղեւոնդ Ալիշանին, որի երգերը հայկական գրականութեան ամենագեղեցիկ զարդերին են պատկանում ։ Ղեւոնդ Ալիշանը նմանապէս առաջինն է Վենետկեան Մխիթարեաններից, որ զբաղուել է գերմաներէնից մի քանի փոխադրութիւններ անելով և մի նշանաւոր հռչակ է վայելում իբրեւ աշխարհագիր ։ Այնուհետեւ հատորը բովանդակում է մի յօդուած Հայաստանի Միւսէ' բանաստեղծ Մկրտիչ Պէշիկթաշլեանի մասին, պատուական մանկավարժ և մատենագիր Աբովեանի մասին, մի շատ հետաքրքրական գրուածք Մխիթարեանց միաբանութեան վերայ, ապա 1880ին Թիֆլիսում վախճանուած Վրաստանի և Իմերեթի արքեպիսկոպոս Գաբրիէլ Այվազովսկու մասին, հայկական կոմեդիայի ստեղծող Գաբրիէլ Սունդուկեանցի մասին, Հայոց մամուլի մասին և վերջապէս տակաւին ներկայումս ալեւոր հասակում իբրեւ կուլտուրայի նախանձախնդիր և ազգային լուսաւորութեան անխոնջ գործիչ Խրիմեանի մասին, որին իւր Հայերը «Հայրիկ» են կոչում ։— Մենք ամենաթախանձական կերպով յանձնարարում ենք մեր ընթերցողների ուշադրութեան «Հայկական Գրադարանը», գրաւիչ ձեւով ներկայացրած իւր ընտիր բովանդակութեան պատճառով ։

Պէթէրսբուրգէր Զայթունգ, թիւ 774
(Արձագանք)

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ
«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՌՈՒՍԹԸՐ, Նոյմ. 28

Անգլիացիք առած մը ունին որ կ'ըսէ. «Օրէնքն աղքատի, իսկ հարուստն օրինաց կ'խծկէ» ։ Թէ ո՛րչափ ճշմարիտ է սոյն առած, պիտի ապացուցանենք ստորեւ ։ Ասկէ առաջ գրեցինք արդէն թէ Պոսդոնի քաղաքի սափրիչք Տիրոջն օրը միւս հասարակ օրերու նման իրենց յաճախորդներն ածիլելու համար բարձրագոյն ատեանի դիմեցին եւ յաջողեցան իրենց կրպակները բաց պահել շաբթուան եօթն օրն հաւասարապէս. այս մասին դատաւորին արձակած վճիռը կ'ըսէր թէ «ածիլուիլը պարկեշտ քաղաքացւոց առօրեայ պիտոյից ամենահարկաւորն է, առանց որոյ կատարեալ արդուղարդ մ'ունենալ անկարելի է» ։ Ասի' այսինքն սոյն վճիռ' ըստ մեզ արդարացի էր, աչաց առջեւ ունենալով սա պարագան թէ խղճի ազատութեան վարդապետութիւնը բարձրաձայն հռչակող երկրի մը մէջ ծաղրելի պիտի լինէր օգտակար արհեստաւորներն արգիլել իրենց օրապահիկը ճարել' ընկերութեան պահանջները լեցնելով. ասկէ ի զատ կիրակի օրը սուրբ պահելու խնդիրն առ նուազն երկու հարիւր միլիոն լուսաւորեալ ժողովուրդ առ ոչինչ կը գրէ, խղճի հանդարտութեամբ զբօսնլով սոյն օր, ինչպէս վայելուչ է որ ամենքս ալ ընենք ։ Պոսդոնի դատաւորի վճիռն աչաց առջեւ ունենալով, քաղաքիս սափրիչներէն մին եւս բողոքաւ կիրակի օր խանութ բանալ. ոստիկանք ձերբակալեցին զայն և տարին իրենց դատաւորին, այն դատաւորին որ Հայոց դողդոջները գտնելու անփոյթ, Հայոց թշնամիներն կ'արձակէ և Հայը կը դատապարտէ տուգանաց և բանտարկութեան ։ Սափրիչը բողոքեց, և վստահ լինելով Պոսդոնի դատաւորին արձակած վճռոյն արդարութեանը, դիմեց առ բարձրագոյն ատեան, ուր թուականէս երկու օր առաջ միեւնոյն երկրի միեւնոյն օրինաց միեւնոյն սպասաւորը (դատաւորն) հաստատեց Ռուսթըրի ոստիկանութեան դատաւորի արձակած վճիռն և հրամայեց տուգանք վճարել կամ բանտարկեալ մնալ երեք ամիս ։ Երկու դատաւորաց' այսինքն Պոսդոնի և Ռուսթըրի' վճիռներն հակասական չե՞ն միթէ ։ Ալ աւելին կայ. տեսէք անգամ մը ինչ կ'ըսէ վերապատուելի դատաւորը. «Նահանգիս օրէնքը կը տրամադրէ կիրակի օրեր չաշխատիլ. սափրիչ լինին թէ ուրիշ արուեստաւոր, պէտք չէ որ աշխատին, բացառութիւն կարելի չէ» ։ Ուրեմն Պոսդոնի սափրիչք ինչպէս վճիռ ստացան իրենց աշխատութիւնը շարունակել. այս հարցման պատասխանն է վերոյիշեալ առածն' որ կ'ըսէ. «Օրէնքն աղքատին կ'խծկէ, իսկ հարուստը կ'խծկէ օրինաց» ։ Որովհետեւ Պոսդոնի սափրիչք բազմաթիւ էին, հետեւաբար նիւթական կարողութիւն ունէին, և որովհետեւ Ռուսթըրի սափրիչն առանձին և աղքատ է, առաջինք կը յաջողին արդարութիւնը ձեռք անցունել, իսկ վերջինը կը դատապարտուի տուգանք վճարել. և մեք [illegible] երկրի մէջ կ'ապրինք ։ Եթէ սոյն հակասութիւն Տաճկաստանի մէջ տեղի ունենար, ո՛րչափ աղմուկ չպիտի յարուցանէինք և ո՛րչափ չպիտի դատապարտէինք մեր խոհական դատաւորք ։

Կը պատմուի թէ անգամ մը ոստիկանութիւնը գող մը կը ձերբակալէ և դատաւորին դէմ հանելով, նորա գողութեան տեսակը, կերպը և գողօններու արժէքը տեղեկագրելով մինչեւ նախկին բանտարկելութեան վճիռ կը պահանջէ դատաւորէն ։ Այս վերջինն ոստիկանութեան վկայութեամբ վստահ կը պատրաստուի վճիռ արձակել. բայց դատապարտելոյն պաղատանաց անսալով (որ կը խնդրէր իւր կողմանէ եւս պատմութիւն մը ընել, որ պէտքի կարող լինի արդարացնել զինքը թէ գող մը չէ եւայլն. եւայլն) կը հրամայէ գողին որ պատմէ իւր պատմութիւնն ։

Պարոն գողը անչափ ճարպիկութեամբ կը նկարագրէ իւր անմեղութիւնն որ պատուարժան դատաւորն անիրաւութիւն բրած չլինելու համար անպարտ կ'արձակէ մեր սրամիտ գողն, հետեւեալ յանդիմանական խրատով. «Այս անգամ քեզ ազատ կը թողում, որովհետեւ բրած պատմութիւնդ կ'ապացուցանէ թէ անմեղ ես. այլ սակայն այս օրէն կ'ըսեմ քեզ թէ կենացս մէջ առաջին անգամն է որ երկու կողմանէ եղած պատմութեանց ականջ դնելով տարակուսի մէջ մնացի բրած ճշմարտութեան մասին. հետեւաբար ասկէ վերջ միայն ոստիկանութեան վկայութիւնը մտիկ ընելով պիտի դատապարտեմ քեզ եթէ վերստին հոս գաս. զի գիտնալու ես թէ դատաւոր մը տարակոյսի մէջ մնալու չէ . . .»

Այս պատմութեան կը նմանի նաեւ մեր ամերիկացի քրիստոնեայ բարեկամաց վիճակը. Տաճկաստանէ դարձող միսիոնար մը, կամ Տաճկաստանի մէջ մեզ ամենուս ծանօթ հաւատուրաց մը հոս կուգան (Ռուսթըր) և եկեղեցիներուն մէջ և խոնաւ սենեակներէ միայն մէջ կը յարձակին Հայոց վերայ. Խեղճ ազգ, անխնայ կը հարուածուիս ու կը դատափետուիս. իսկ երբ դու կ'ելնես և կ'ըսես թէ արդարութիւնը կը պահանջէ որ ամբաստանեալն եւս մտիկ ընելէ վերջ արձակես վճիռդ, կը պատասխանեն թէ վայելուչ չէ և մանաւանդ թէ մեք վարժ չենք ամբաստանեալը լսել, որպէսզի տարակուսի մէջ չմնանք ։ Ո՛րչափ վեհանձն են ամերիկացիք. գիտնալով իսկ թէ ճշմարտութիւնն Հայոց կողմն է, չեն ուզեր մտիկ ընել նորա ձայնին. որովհետեւ վերոյիշեալ դատաւորի նման իրենց կենացը մէջ Տաճկաստանէ դարձող ազգուրաց դրուժաններ միայն տեսած և լսած են, ուստի և չեն կամիր մեզ մտիկ ընել տարակոյսի մէջ չմնալու համար . . .

⁂

Թէ քաղաքիս և թէ Պոսդոնի մէջ յատուկ տեղեր կան ուր բժիշկք կը քննեն աղքատներն և դեղ կուտան բոլորովին ձրի ։ Ծախսերը քաղաքը կը վճարէ ։ Պոսդոնի մէջ ընդհանրապէս սոյն տեղերաց այցելու բժիշկք կ'լինին են' իրենց գիտութիւնն ուրիշ նահանգներու մէջ ուսած' թէպէտ եւ Պոսդոնի բժշկական կաճառներու մէջ ևս ընդունուած են իբր բժիշկք ։ Այս վերջիններու տեղեկագիրներէ միոյն մէջ հետեւեալը կը գտնենք. «Մեզ դիմող խանութներու կամ գործարաններու մէջ աշխատող դեղնած և նիհար աղջկունք, կինամեռ գործաւորներ ու հիւանդոտ կանայք ոչ միայն դեղ ստանալու պէտք ունին, այլ և պէտք է սորվեցնենք իրենց թէ ինչպէս ապրելու, ինչպէս ուտելու և ինչպէս դեղ գործածելու են ։» Հետեւեալ խօսակցութիւնը տեղի ունեցած է ի մէջ հիւանդ մի աղջկան և տեղւոյն բժշկի.

—Ի՞նչ տեսակ անկողնի վրայ կը պառկիս ։

—Չեմ գիտեր ։

—Ո՞րչափ լայն եւ ի՞նչ բարձրութիւն ունի անկողինդ ։

—Չեմ չափեր ։

—Անկողինդ ի՞նչպէս կը պատրաստես ։

—Անկողինս ես չեմ պատրաստեր. միշտ պատրաստ է. երկու տարի առաջ երբ գնեցի զայն' մարդը բերաւ պատրաստեց և ինձ յանձնելով գնաց. անկէ ի վեր միօրինակ կը գործածեմ զայն ։

—Բո՞ւրդ թէ բամպակ կամ խո՞տ է այն ։

—Չեմ գիտեր ։

—Երբեք լուացած չե՞ս զայն . . . .

—Ոչ երբեք, որովհետեւ ժամանակ չունիմ ։

—Կիւրակէ օրերն ի՞նչ կ'ընես ։

—Եթէ կիւրակէ օրն եւս չաշխատիմ, անօթի կը մնամ. բոլոր շաբաթական արդիւնս երեք տոլար է ։

—Դեղը առնելու դգալ ունի՞ս ։

—Ոչ ։

—Սուրճի դգալ ունի՞ս ։

—Արդեօք զիս ծաղրելու համար կ'ընէք այս հարցումներ ։

—Կը խնդրեմ ըսէ ինձ, հապա դու ի՞նչպէս կ'ապրիս ։

—Ասոր պատասխանելու ամենէ դժուար հարցումն, եթէ ոչ զիս լաւ քննես . . . .

—Ո՞րչափ ժամանակէ ի վեր այդ վիճակին մէջ ես ։

—Բոլոր կենացս մէջ ։

—Ո՞ւր ծնած ես ։

—Չեմ գիտեր ։

—Քանի՞ տարեկան ես ։

—Չեմ գիտեր ։

—Անունդ ի՞նչ է ։

—Երեք անուն ունիմ. մին գործարանի, մին տանս և միւսն ընկերներուս համար ։

—Ո՞րն է գործածականը ։

—Պարագաները կ'փոխեն . . .

—Վաղը վերստին եկուր ։

—Եթէ չմեռնիմ կուգամ . . . .

Եւլն. եւլն ։

⁂

Աւելի շատ անգամ խօսած է Ամերիկացոց Լինչ օրէնքին նկատմամբ, բայց երբեք չէ գրեր նոյն ժողովրդեան խայծղանի ([illegible]) և փետուրի օրէնքի մասին զոր շատ անգամ կը գործադրեն հետեւեալ պարագայի մէջ ։ Եթէ անձ մը ուրիշ մարդու մը կնոջ հետ անվայել ընթացքի մէջ գտնուելու ամբաստանութիւնը լսէ ժողովուրդը, պատիւը բռնաբարուած անձի կնոջ սիրահարը բռնելով բոլորովին կը մերկացնէ և լաւ մը խայծղան քսելէ վերջ շատ մը փետուր կը փակցնէ յանցաւոր մարդուն գլխէն մինչեւ ոտքերը եւ քաղաքէն կամ գիւղէն դուրս ամայի տեղ մը տանելով կը թողու որ գլխուն ճարը տեսնէ . . . Սոյն գործոյն ենթարկեալ շատ մեղաւորներ անտառներու մէջ կը կորնչին կամ գայլերու կեր կը լինին ։

Այս օրերս Մէքսիկացի գիտնական մը ընդհանուր գիտութեանց աշխարհի ապարէզ կը կարդայ ըսելով թէ ի փոխարէն փոքր ինչ վարձատրութեան պատրաստ է ապացուցանել թէ ոչ թէ երկրագունդն այլ արեգակն է որ կը շրջի, իսկ եթէ կարող չլինի ապացուցանել զայն, յօժար կամօք մեղրի և փետուրի օրինաց հնազանդելով ի զատ էշոյ մը վերայ հեծած փողոցները ժուռ գալ յանձն կ'առնու . . . .

Պատուելի գիտնականի հրաւէրը պիտի ընդունուի թէ ոչ, յայտնի չէ դեռ. մեր աչաց զարկածը սա է միայն թէ փոխանակ խայծղանի մեղր պահանջելը ցոյց կուտայ թէ ինքը, պարոն գիտնականն Մէքսիկայի, մեզ նման հասարակ արարածներէ բարձր դիրք մը ունենալուն տեղեակ է, եւ այս է մի մի միայն ապացոյց իւր ոչ խելագարութեան ։

Մ. ԹՈՓՃԱՆԵԼԵԱՆ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1887
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
ԳԻՆ 40 ԲԱՐԱ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ (ԱՐԱՄԵԱՆ)

Այս տարուան պարզ օրացոյցը կը պարունակէ նաեւ վեհ Տ. Տ. Մակար Ս. Կաթողիկոսի պատկերն ։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակներն վաւերական չեն ։

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, կ. Պոլիս Մեծ Նոր Խան, միջնայարկ, թիւ 49 և բոլոր Հայ գրավաճառաց քով ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԳՈՀԱՐՔ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Երկ—[illegible]
ՅԱԿՈԲ Գ. ԷՏԻԼԵԱՆ

Սոյն գործ' որ կը պարունակէ ընտիր [illegible] ... Ֆրանսերէն ... Տոտէ, Շէքսփիր, եւն. եւն., [illegible]

[illegible]

Կեդրոնատեղին է միայն, Պոլիս, [illegible] Օսմանեան գրատունն, [illegible] կը վաճառի ի գին 10 ղրուշ ։

1—12

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ
ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԶԱՐԳԱՑԵԱԼ
12րդ. Տարի
1887

Գիւղ. էֆէնտի Զօրբաճեան որ դասաւորեալ ինք հրատարակած է Արեւելեան պատի Օրացոյցն, ինչպէս 11 տարիէ ի վեր, նոյնպէս յառաջիկայ 1887 տարւոյ համար հրատարակած է իւր Օրացոյցն ։

Զօրբաճեան Օրացոյցն [illegible] եօթն լեզուներով, այսինքն, Թուրքերէն, Արաբերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն, Յունարէն, Պուլկարերէն և Հրէերէն ։

Զօրբաճեան Օրացոյց նոր տպագրութեան [illegible] թէ մաքրութեան մասին և թէ [illegible] ։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով ։

Կեդրոնատեղիք

Պոլիս— Վաճառատուն Պ. Զօրբաճեանի Սուլթան Համամ թիւ 14.

Կալաթա— [illegible]

[illegible] 20 փարայի ։

ՅՈՎՍԷՓ ՄԷԼԻՍԵԱՆ

[illegible] Կալաթա, [illegible] ԲՈՒՆԵՐ-ԽԱՆ (3 թիւ), ուր կը գտնուի ամէն օր ։

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

[illegible]

22 Թէշրինի սանի 1886
Նօ. 15 1—3

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

[illegible]

20 Թէշրինի սանի 1886
Նօ. 14 3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԸՆԴ ՄԵՐՔԸՆԹԻԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788,964

ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ՆԱՒԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՙՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամէնէն լաւն, ամէնէն առողջարարն, ամէնէն ազդուն է

ԳԵՂԱԳՈՐԾ Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱԼՍԱՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Պօմ տը Ձօնի ամէն ոյժը և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի կուրծք, կոկորդ և միզային ճանապարհաց հիւանդութեանց համար։ ՑԱՐԱՏՆԻ ՑԱՔՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ախտաբուժական ուրիշ միջոցներ ի դերեւ ելած են։

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ գաւաթ ջրի մէջ մէկ խահուէի կամ ապուրի դգալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որքին, եռք	Զուտ կամ խառն	Դուրսէն գործածել ի
Սպիտակ հոսմունք	Զուտ կամ խառն	Ներարկութեամբ
Շնչափողք	Շոգիով տաքցած	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ Կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէս, Բերայի Մեծ Փողոց 244։ Կը գտնուի նաև Կալաթա, Գասթօրիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասապեան դեղարանը։

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶԻ ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, փերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը անհետացած կ՚ընէ։ Իր անուշ հոտը ազատ է ու հեշտալի։

«Մէկ շիշը կը բաւէ։» Այս փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենևին վնաս մը չըներ։ Թէ որ կ՚ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր Մ. Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհահռչակ Մազի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Դանդիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմընտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, Նիւ. քօէք Գալոպըրըմ. և Իգնատ Լազմանէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԵՆՆԱ. Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,711,893·45 Ֆրանք։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կ՚ընեն։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 1/2 % շահ կ՚ընեն։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են.

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ։ Օրինակ.

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իր ապրած միջոցին։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (Օժիտք)։ Օրինակ.

Մէկ տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը պիտի առնէ. — ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն։

Վեցամեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԵՐՔԶԻ

Դիտողութեանց համար դիմել առ Գործակատարն Պ. Լիոնէլ Պոնսի։

Գրասենեակք, Թիւնէլի Հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ

Ընկերութեան սեղանաւորն է Ս. ԱՏԼԷՐ

ՋՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԷՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Պօլիս կամուրջէն ելլելու Թիւ 77

Չափաւոր գնով և արագապէս կը գործադրուին եկած դեղագիրները։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ
Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
Եէնի ճամի փողոց Թիւ 26
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՍՈՒԼՖԱԹՕ, ՔԻՆԱՆ ԽԻՆ ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՔԻՆԱ ՔԱԼԻՍԱՅԱՅԻ
Մ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յայտ տարածում բուժական ըմպելիքը ընդարձակ գործածութեան մտած է քիչ տարիներու մէջ իր անխափանապէս կազդուրիչ ներգործութեան շնորհիւ, որ տկար, դժգոյն և ընդհանուր առմամբ վատառողջ կազմուածքներու ապաքինութեանը ազդուագոյն միջոցն է։

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կամուրջին գլուխը Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Թիւ 77. կը գտնուի նաև ուրիշ դեղարաններու մէջ։

Կը յանձնարարուի մասնաւորապէս զգուշանալ կեղծ շինուածներէ։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, քաղաքային և ցամաքային ապահովութեան
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, 2, Պոլիս

Ստորագրեալքս, Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ ԵՒ ԿՈՒ, պատիւ ունինք ծանուցանել վաճառականաց թէ Ընդհանուր Գործակատար անուանուած ենք Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատապէս կապուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, ունի ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը Ֆր. 15,000,000

Դրամագլ. չվճարերու թն. հանուած	7,500,000
Պահեստի դրամագլուխ	775,000
Պահեստ սառնմնեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար	1,750,000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս մարիթիմ Ընկերութիւնն ամէն երաշխաւորութիւն կ՚ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղիով ևն ներածեալ կամ արտածեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնս նաև մասնակից է «ԱՐԺԷԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» Union pour l'Assurance de Valeurs և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքեւ, որք 30,500,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մ՚ունին, յանձն կ՚առնու ապահովագրել ամէն տեսակ արժէք, արծաթեղէն, կտրոն, պանքանօթ, դրամարկղէն ևն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և ուրիշ հաղորդակցութեան միջոցաւ։

Այդ ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Աւասիկ ընկերութեան ԴՐԱՄԱՏԵԱՐՑ անունները.

Բարիզ	Գօնդուառ տ'էսգօնդ տը Բառի
Լոնտոն	(Լընտըն էնտ Գաունդի Պէնքին և ընկ. (Հնդկաստանի, Աւստրալիոյ և Չինաստանի Պանքա (Աւստրալիական միացեալ Պանքա
Համպուրկ	Պէրլինի գերմանական Պանքա
Ամստէրտամ	Ամստէրտամի Պանքա
Անվէրսա	Առևտրական վարկի Պանքա
Լիէժ	Ընդհանուր Պանքա Լիէժի
Պրուսէլ	Ընդհանուր ընկերութիւն յօգուտ ազգային ճարտարութեան
Մանհայմ	Վարկի հռենական Պանքա
Պէրլին	Ս. Պլայխրէօտըր
Վիէննա	(Գրէտի Անշդալտ (Առեւտրական Պանքա Վիէննայի
Բեդերսպուրկ	Ժ. Է. Կինցպուրկ
Գոբէնհակ	Երկրագործական Պանքա Տանիմարքայի
Ճենովա	Բոտ. Հոֆէր և ընկ.
Զմիւռնիա	[illegible] եղբարք
Պուքրէշ	Ռումանիոյ Պանքա
Աթէնք	Ճարտարարուեստից վարկի Պանքա Յունաստանի

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան գրասենեակը, Պայմաններն և գներն յոյժ շահաւէտ։

Գոմիսէր-էքսփէրթէօր, Հ. Օպէռ, փորձագէտ Վէրիդասի ծովային գործոց գրասենեակին, Սորոնճը խան, 6, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակատար
Մ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ ԵՒ ԿՈՒ

DEUTSCHER Handels-Verein

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ՊԵՐԼԻՆ

ՑԱՐԴԱՐՈՒՄՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ,

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ հանրօգուտ շինութեանց, նախարարութեանց, քաղաքային վարչութեանց համար ևն։

ՇԻՆՈՒԱԾՈՆԻՒԹՔ երկաթ ուղեաց։

ՇՈԳԵՇԱՐԺ, ջրաշարժ և հովմաշարժ մեքենայք, ջրհանք ևն։

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ և ճարտարական մեքենայք։

ԳՈՐԾԻՔ ամէն տեսակ։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ լուսաւորութիւն։

Գերմանիական Առեւտրական Ընկերութեան ներկայացուցած հաստատութեանց ապրանաց մանրամասն ցանկերն և ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ իւր գործակատարներն ի Կ. Պոլիս.

ՀԻԿԿՕ և Ֆրիցր ԼԱՌԴԸՐՁՈՒՆԿ
Ֆօնտըքլեան խան, 15 և 16, Կ. Պոլիս

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՎԵՑ ԼԵԶՈՒԵԱՆ

Հայերէն, Թուրքերէն, Եբրայերէն, Պուլղարերէն, Յունարէն և արաբերէն լեզուօք պատրաստուած է այս Օրացոյցը՝ Պարտիզպանեան տպարանին, մինչև ցարդ հրատարակեալներէն խիստ [illegible], ընտիր ու գեղեցիկ զարդարուած ու կազմուած։

Գինն ալ շատ աժան է մինչև ցարդ վաճառուածներէն. կը գտնուի Պոլսոյ, Ղալաթիոյ եւ Բերայի գրավաճառաց ու ծխախոտավաճառաց քով և մասնաւորապէս ի տպարանի Պարտիզպանեան, Պոլիս, Բիլար փաշա խան, Թիւ 3։ 6—6

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ Հըլ. [illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	2,000	Լերանդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարատոն	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գադօ	2,000	Բաֆֆիկ	1,200
Գոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բառագէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիտօ	2,800
Էրասօ	2,600	Բիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Բինալդօ	3,200
Ֆալքօն	800	Բօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Բօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Բօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սաբֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոմօ	2,200	Սօրէնդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէրթ	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիսօ	2,300	Քառանդօ	3,600
Քէլլօ	2,000	Եէտառօ	1600
Քօզքօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	41,0

Ուիլսըն շոգենաւը, նաւապետ Նիւմէն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 3 ին պիտի մեկնի ուղղակի Կ. Պոլիս գալու համար։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւններ կ՚ընծայուին

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԸՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա
514

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվրբուլէ, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև
կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոլ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	[illegible]
Ալպանիա	2,500	[illegible]
Արքատիա	2,500	Գրուիքշանք
Լագոնիա	2,500	[illegible]
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկարիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ՚ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ՐՕՖԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք
513

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոննօլ
Քանոբուս	4200	Ութիկա	3000
Ֆէրօս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոթիւս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	[illegible]	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 19ին Լիվրբուլէն աստ կ՚սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Ք. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 — 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ փաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք տասն օրէն մէկ կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Ուղևորք և ապրանք կ՚ընդունուին Նիւ Եորքի, Պոսթոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի ևն ևն համար։

Ուղևորաց համար ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայուի։

Ամէն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայ մը.

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Տեֆերայ շոգենաւը, նաւապետ Մագնէյ, դեկտեմբեր 9ին Լիվրբուլէն աստ կ՚սպասուի։

Գործակալք ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
փաշա խան Ղալաթիա
511

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիայի և Բաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալու յատկապէս շոգենաւն է Մէտէ որ դեկտեմբեր 4ին պիտի մեկնի Կ. Պոլսէ։

Մարսիլիա երթալու յատկապէս շոգենաւն է Միքէլէ որ պիտի մեկնի դեկտեմբեր 13ին։

Ուղևորք և ապրանք կ՚ընդունուին

Նաւավարձի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալութիւն
ԹԻՆԻՄՕԹԻ ԲՐԳԻՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 — Մահմուտ փաշա խան, Թիւ 14

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի
և Արեւելքի միջև.

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնօ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզաթիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզիան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արաբիան	3700	Իլիրիան	5500
Բավարիան	6000	Իդրեան	5500
Բուլկարիան	6000	Լեսբիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպեան	800
Տուրքօ	700	Օպորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆաբիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Գ. Գ. Քարվըր եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ս. Քամիլլէրի.
Տիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ռիգտոլ և ընկ.
512

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱ[illegible]

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար
Ա. ՄԻԼԱԳՕՂԻՔ
Ի Սկիւտար (Դոլմաճը)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մահ-Հանէ Լոտ խան, 2։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ առաջին կարգի և զուտ սպիտակ, կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

Կաշիէ ՓՈԿԵՐ ամէն մեծութեամբ, մեքենաներու համար։

ՈՒԵՏԻՆԻ իւղ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄԱՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան։

Զանազան տեսակ ԴԵՐՐԵՆԵԱԼ [illegible]

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալք
ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ
Գէորգ պէյ խան, Նիւքօմէ Գալոպըրըմ
Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի
ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ
Որոնք կրակի և խորտակման դիմադրեն

Գնողաց համեմատ համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր Եգիպտոսի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԼԱՔԷ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին
ՃՕՆ ՆՕՌԻՍ ԵՒ ՈՐԴԻՔ
ԱԾԵԼԻՔ, ՄԿՐԱՏՔ ԵՒ ԶՄԵԼԻՔ
Նոյն վաճառատան

ԲԵՆՏՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ
Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողներով կ՚ընդունի ամէն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44				
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 44	7 12	7 45	8 9	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 30	2 1	2 54	3 41	4 9	4 42	5 11	5 39	5 55	6 37	...	...	...	...
Գում—գաբու	6 24	6 3	7 22	7 55	8 18	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 39	2 10	3 3	3 50	4 18	4 51	5 20	5 48	6 4	6 46	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 28	6 57	7 26	...	...	8 53	9 23	... ...	10 33	11 1	11 35	12 3	1 43	2 14	3 7	3 54	4 22	4 55	5 24	5 52	...	6 50	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 34	7 3	7 32	...	...	8 59	9 29	... ...	10 39	11 7	11 41	12 9	1 49	2 20	3 13	4 ...	4 28	5 1	5 30	5 58	...	6 56	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 38	7 7	7 38	8 5	8 26	9 4	9 32	10 1	10 43	11 10	11 45	12 12	1 52	2 24	3 17	4 4	4 31	5 6	5 33	6 1	6 13	7 1	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 49	7 19	7 50	8 19	...	9 16	...	... ...	10 55	... ...	11 58	... ...	... ...	2 36	3 28	4 16	...	5 18	...	...	6 25	7 12	...	...	...	...
Այ Սթէֆանօ	...	7 28	7 59	8 31	...	9 25	...	... ...	11 4	... ...	12 8	... ...	... ...	2 45	...	4 25	...	5 27	...	...	6 35	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	...	...	...	...	...	...	...	...	...	6 43	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	1				
	Առաւօտ											Իրիկուն														
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 35	...	...	...	...	...	...	...	...	...	... ...	1 52	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...	...	...
Այ Սթէֆանօ	...	6 44	...	7 41	...	8 40	... ...	9 39	...	...	11 21	... ...	2 1	...	2 54	...	...	4 42	...	5 50	...	6 36	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 25	6 54	7 27	7 51	...	8 50	... ...	9 49	...	...	11 31	... ...	2 11	...	3 4	3 51	...	4 52	...	6 ...	...	6 49	...	...	...	...
Եէտի—գուլէ	6 38	7 6	7 39	8 3	8 34	9 4	9 38	10 1	10 14	11 16	11 44	1 24	2 23	2 48	3 16	4 3	4 36	5 5	5 38	6 12	6 31	7 3	...	...	...	...
Սամաթիա	6 42	7 10	7 43	8 7	8 38	9 8	9 42	... ...	10 18	11 20	11 48	1 28	2 27	2 52	3 20	4 7	4 40	5 9	...	6 16	6 35	...	...	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6 48	7 16	7 49	8 13	8 44	9 14	9 48	... ...	10 24	11 26	11 54	1 34	2 33	2 58	3 26	4 13	4 46	5 15	...	6 22	6 41	...	...	...	...	...
Գում—գաբու	6 52	7 20	7 53	8 17	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 38	2 37	3 2	3 39	4 17	4 50	5 19	5 47	6 26	6 45	7 12	...	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 ...	7 28	8 1	8 25	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 6	1 46	2 45	3 10	3 38	4 25	4 58	5 27	5 55	6 34	6 53	7 20	...	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ՚ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն։ Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ, միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։